Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 94. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 24-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 24, 1980 No. 94. VOL. LXXXVII.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

ПЛЯН ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА РЕЄСТРУВАННЯ чоловіків у віці від 18 до 20 років для евентуального рекрутування до війська піддержала Комісія асиґнування фондів у Палаті Репрезентантів ЗСА і передала ця справу під голосування. Президент Картер має право заряджувати реєстрацію молодих чоловіків, але щоб їх рекрутувати він мусить мати дозвіл Конґресу. Реєстрація біля 4 мільйонів молодих чоловіків дозволила б Урядові ЗСА рекрутувати 650,000 додаткових вояків на випадок надзвичайного поготівля. Сенат розглядатиме цю справу після апробати Палати Репрезентантів.

ПОЛОВИНА АМЕРИКАНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ незадоволена ані з кандидатури президента Джіммі Картера, ані з його чільного республіканського суперника Роналда Реґена, згідно з найновішими опитами, що їх перевів концерн Ню Йорк Таймс — Сі-Бі-Ес. Опит також виказав, що Реґен за минулий місяць часу став більш популярним серед управлених до голосування осіб і випередив у цьому відношенні президента Картера відношенням 48 до 40 відсотків. Найбільше пошкодила президентові Картерові його настанова до кризи в Ірані і його неспроможність добитись звільнення американських закладників.

НОВИЙ КОНТРАКТ, ЩО ЙОГО УЗГІДНИЛА спілка Об'єднані сталевари Америки із продуцентами сталі, причиниться до піднесення цін на сталь, не зважаючи на те, що новий трирічний контракт не виходить поза межі напрямних президента Картера щодо підвищень у заробітних платнях (7,5 до 9,5 відсотка). Додаткові бонуси для робітників, періодичні додатки з уваги на зріст коштів прожитку і підвищення вкладок до пенсійного фонду — це головні причини правдоподібного підвищення цін на сталь. Новий контракт охоплює 286,000 робітників у 9-ох найбільших концернах. Подібні контракти будуть примінені меншими продуцентами для біля 170,000 робітників.

ВПЕРШЕ ВІД ЧАСУ СУДОВИХ РОЗПРАВ у наслідок вотерґейтського скандалу, в результаті якого президент Ричард Ніксон зрезиґнував у 1974 році, американські громадяни зможуть послухати розмови президента Ніксона з членами його штабу у Білому Домі з ориґінальних магнітофонних стрічок. Понад 30 лент будуть передані Крайовим архівам у Вашінґтоні вже 26-го травня ц.р. за дозволом федерального Управління загальних обслуґ, якщо президент Ніксон або котрийсь із 15-ох членів його тодішнього штабу не запротестує до 30 днів проти публічного виявлення записаних на стрічках розмов, що могло б викликати судові процеси і проволоку.

АМЕРИКАНСЬКІ ГРОМАДЯНИ, ЯКІ УВАЖАЮТЬ, що міські або повітові установи порушили їхні громадянські права, можуть їх судити та вимагати грошової винагороди. Згідно з новим рішенням Найвищого Суду ЗСА, яке перейшло відношенням голосів 5 до 4, міста і повіти не є звільнені від вини за порушення громадянських прав тільки тому, що їхні урядовці виконували офіційні директиви. Це рішення Найвищого Суду уневажнює закони імунітету у 44-ох стейтах і Дистрикті Колюмбії.

У світі

НА КОНФЕРЕНЦІЇ МІНІСТРІВ ФІНАНСІВ ДЕРЖАВ Европейського Спільного Ринку 21-22 квітня в Люксембурзі піднесено вимогу, щоб ЗСА понесли більші, як запропоновано Вашінґтоном кошти в підтримуванні доляра. Плян президента Картера передбачує зменшення міжнародної ролі доляра і для того пропонує, щоб Міжнародний Монетарний Фонд у Вашінґтоні викупив від банків Спільного Ринку долярів на суму 20-50 більйонів. Міністри фінансів Спільного Ринку вважають, що це за мало. Між іншими арґументами вони видвигнули, що нові вищі ціни на нафтову ропу значно піднесуть суму долярів у руках міжнародних чинників.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗАТВЕРДИВ НОВИЙ кабінет, очолений прем'єром Франческо Коссіґа. Новий уряд є центро-лівою коаліцією, який прийшов після короткої урядової кризи. Попередній уряд був центроправого спрямування. Тепер до уряду приступили соціялісти, які перед тим обстоювали конечність комуністичної участи в уряді. Коли ж християнські демократи, домінуюча партія в Італії, не згодилася на це, соціялісти не ввійшли до уряду. Тепер вони змінили свою думку.

СЛІДОМ ЗА ТАЙВАНОМ ПООДИНОКІ ПРОВІНЦІЇ Китаю пробують нав'язати безпосередній контакт з різними державами для пожвавлення торговельної співпраці. Торговельна і взагалі господарська співпраця Китаю з промисловими країнами так занедбана і стільки трудів треба, щоб її сяк-так наладнати. За згодою центрального уряду в Пекіні поодинокі провінції в рамках затверджених Пекіном, переводять міжнародні переговори. Дві провінції Фуджіян і Ґуанґдонґ намагаються не лише поробити торговельні договори, але також дістати кредити за кордоном.

БАНКИРИ З РІЗНИХ ДЕРЖАВ, ЗІБРАНІ НА конференції в Ріо де Жанейро, обговорювали величезні кредитові потреби країн Південної Америки. Сама Бразилія зі своїми величезними природніми багатствами і з понад 110 мільйонами населення має такі величезні можливості господарського розвитку, що тільки кредити з приватних найбільших світових банків, разом з кредитом від Міжнародного Монетарного Фонґу і інших міжнародних джерел можуть хоч у якійсь мірі задовольнити запотребування. На цих країнах дуже відбилося скорочення позичок, які вони отримували за посередництвом Уряду ЗСА.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім передплатникам „Свободи", що від 1-го травня ц.р. англомовний „Український Тижневик" (The Ukrainian Weekly) висилатиметься вже тільки тим передплатникам щоденника, які собі цей тижневик окремо замовлять і передплатять. Усі передплатники щоденника вже одержали, або ще одержать окремі повідомлення в цій справі та карточки і зворотну коверту на замовлення. Прохаємо їх негайно виповнити та повернути нам разом з належною передплатою.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

ДЕРЖАВИ ЕВРОПЕЙСЬКОГО СПІЛЬНОГО РИНКУ СХВАЛИЛИ САНКЦІЇ ПРОТИ ІРАНУ

Люксембург. — Міністри закордонних справ країн Европейського Спільного Ринку, після завзятих дискусій і обговорення різних пропозицій рішили 22-го квітня прилучитися з днем 17-го травня ц.р. до встановлених урядом ЗСА санкцій проти Ірану, якщо до того часу не буде „рішучого поступу" для звільнення американських закладників. В другій точці спільної резолюції сказано: „Міністри закордонних справ висловлюють солідарність дев'яти урядів з урядом і народом З'єднаних Стейтів Америки в цьому часі проби". В іншій точці міністри дев'яти европейських країн стверджують: „Іранське правління продовжує іґнорувати виразний заклик Ради Безпеки ОН і Міжнародного Судового Трибуналу в Газі закінчити скандальне ламання міжнародного закону і звільнити закладників". Далі міністри наголошують у своїй резолюції: „Відколи притримано закладників, Дев'ятка (дев'ять европейських країн Спільного Ринку), повністю підтримуючи самостійність Ірану і право іранського народу рішати про своє майбутнє, настоювала, що закладники мусять бути звільнені".

Міністри дев'яти европейських держав, мавши на увазі, що протизаконне поступування тегранського правління може мати важкі наслідки в міжнародному житті, кажуть у цій же резолюції: „Міністри закордонних справ, глибоко занепокоєні що продовжування тієї ситуації може загрозити міжнародному мирові й безпеці, рішили запропонувати своїм парляментам поробити потрібні заходи для наложення санкцій проти Ірану, згідно з резолюцією Ради Безпеки з дня 10 січня 1980, на яку наложено вето (Совєтським Союзом), та згідно з нормами міжнародного закону. Ми віримо, що ті законодатні заходи закінчаться до 17 травня, дати зустрічі міністрів закордонних справ в Неаполі. Якщо до того часу не буде вирішного поступу в напрямі звільнення закладників, то почнеться спільне застосування санкцій..."

Міністри закордонних справ також рішили такі негайні заходи: 1) зменшення персоналу в амбасадах в Теграні, 2) зменшення числа дипломатів, акредитованих урядом Ірану в їхніх країнах, 3) привернення примусу в'їздових віз для іранських громадян до держав Дев'ятки, 4) стримання дозволу на продаж і вивіз зброї та устаткування, пов'язаного з обороною Ірану.

Міністри дев'ятки держав дали доручення своїм амбасадорам повернутися до Теграну в міжчасі, щоб передати іранському урядові згадані вище рішення і поробити всі потрібні заходи для негайного покращання положення закладників аж до їхнього звільнення. Також міністри рішили негайно повідомити про свої заходи уряд ЗСА та звернутися зі закликом до всієї міжнародної спільноти зі свого боку прилучитися до их рішень.

Західньо-німецький міністер закордонних справ Ганс Дітріх Ґеншер (зліва) зі своїм японським колегою, міністром закордонних справ Сабуро Окіта, під час зустрічі і нарад міністрів закордонних справ Спільного Ринку в Люксембурзі 21-22 квітня.

БУШ І КЕННЕДІ ПЕРЕМОГЛИ У ПРАВИБОРАХ В ПЕНСИЛЬВЕНІЇ

Філядельфія, Па. — За неостаточними ще підрахунками правиборів, які відбулись у вівторок, 22-го квітня ц.р., у важливому індустріяльному стейті Пенсильвенія, значну перемогу здобув колишній директор Сі-Ай-Ей і амбасадор З'єднаних Стейтів Америки до Об'єднаних Націй Джордж Буш, республіканець, перемагаючи великою кількістю голосів також республіканського кандидата, колишнього губернатора Каліфорнії Рональда Ріґена.

Два демократичні суперники у правиборах, — президент Джіммі Картер і сенатор Едвард Кеннеді, здобули майже однакову кількість голосів, хоч, як передбачають політичні спостерігачі і кореспонденти, Кеннеді правдоподібно здобуде кілька конвенційних делеґатів більше. У середу рано, коли ще не був поданий остаточний вислід голосування, цифрові дані представлялися так: Демократи: Кеннеді 312,129 голосів, президент Картер — 267,867 голосів. П'ять відсотків голосуючих демократів ще не рішені кого будуть підтримувати у виборі кандидата на президента; Республіканці: — Джордж Буш — 233,104 голосів, Рональд Ріґен — 197, 022 голосів. Конґресмен Джон Андерсон, республіканець з Ілліной, який не вів жадної кампанії в стейті Пенсильвенія, здобув незначну кількість голосів. Спостерігачі, які слідкували за перебігом правиборів, стверджують, що Джордж Буш користувався великою популярністю серед середньої кляси американців і здобув передмістя Філядельфії та поблизькі околиці, які уважалися раніше остоєю Ріґена, якого погляди вони вважають надто консервативними. Рональд Ріґен користувався більшою популярністю в центральній Пенсильвенії, але Буш легко переміг Ріґена у таких індустріяльних районах, як Піттсбурґ і Вілкс Бері.

Демократичні виборці дали перевагу Кеннеді у самому місті Філядельфії і околиці, головно серед чорного і римо-католицького населення, яке масово віддало свої голоси на демократа з Массачусетс. Кеннеді здобув відносно мало голосів в центральній частині стейту і не користувався великою популярністю серед робітництва, зорганізованого в юніях, які, як інформують спостерігачі, підтримували президента Картера.

Не зважаючи на перебіг правиборів в Пенсильвенії, — кажуть політичні спостерігачі — президент Джіммі Картер і губернатор Рональд Ріґен правдоподібно матимуть достатню кількість делеґатів на конвенції Демократичної і Республіканської партій, щоб здобути номінацію на президента у виборах осінню цього року. Ще перед правиборами в Пенсильвенії Ріґен мав 577 делеґатів, (для номінації йому потрібно 998 делеґатських голосів), проти 109 голосів Буша і 58 Андерсона. В демократичному таборі президент Картер вже має за собою 985 делеґатів (для номінації потрібно (1,666), проти 485 голосів Кеннеді і 68 нерішених, які також, бодай частина з них, можуть перкинутись до табору Картера. Стратеги Картера передбачають, що Кеннеді потерпить поразку в північних стейтах і що його кампанія проти Президента тільки послабить Демократичну партію, збільшуючи тим самим шанси республіканського кандидата.

В ДЮССЕЛЬДОРФІ, ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА, двох скритовбивників численними пострілами з пістоль вбили провідника сербських антитітовських еміґрантів, 71-річного Душана Седляра. Є це одне з численних вбивств, доконаних на ворогах комуністичного режиму.

ВНУТРІШНІ СУПЕРЕЧНОСТІ В ІРАНІ ЗАГОСТРЮЮТЬСЯ

Тегран. — Внутрішні суперечності серед іранського суспільства загострилися до тієї міри, що навіть заклики найвищих державних достойників, на чолі з Аятоллею Хомейні, не мають бажаних наслідків. Суперечності й внутрішня боротьба в Ірані розгортається на різних відтинках. Донедавна це була боротьба національних меншин, як курди, туркмени, араби (більшість іранського населення це індо-европейського походження парси), а тепер розгорілася боротьба серед тих, що спільним фронтом повалили шаха.

Після деякого успокоєння на університеті в Теграні, де у взаємній боротьбі між студентами лівих напрямків і ісламськими фанатиками згинуло декілька осіб, збройні сутички перенеслися до двох дальших університетів: в Аґвазі, місті на захід від Теграну, та на півдні, в Решті. Не зважаючи на замкнення всіх університетів іранським урядом на два дні і урядових спроб помирити воюючих, в тих двох містах дійшло ще до важчих зударів, як це було в Теграні. В тих зударах, згідно з урядовим повідомленням, загинуло понад десять осіб, а сотню поранено.

Крім студентів, по боці ісламських фанатиків — на заклик ісламських духовників — беруть участь у сутичках численні цивілі. Занепокоєна тим велика частина суспільства висловлюється про цей конфлікт, як дуже серйозний і небезпечний.

Президент Бані-Садр прибув у часі сутичок особисто до університету в Теграні в оточенні на швидко скликаної тисячної маси прихильників. На університетській площі він виголосив промову, в якій видвигнув принципи іранської „культурної революції" і конечність тим принципам підпорядкуватися. Він також наголосив, що в революційній дійсності, яка постала після усунення шаха, єдиний уряд в Теграні є справжньою владою і йому кожен мусить підпорядковуватися. Він сказав: „Першим принципом революції є, що вибраний вами уряд мусить бути виконавчкою силою народу і не може бути ніякої іншої виконавчої сили поза урядом..." Мотив цей Бані-Садр повторяє вже від довшого часу, щоб заперечити право ісламських комітетів виконувати функції уряду.

Після промови Бані-Садр повів своїх прихильників під американську амбасаду, де вони влаштували протиамериканську демонстрацію.

ЗСА розбудовують бази в Африці і на Близькому Сході

Вашінґтон. — Після большевицьких перемог на африканському континенті та на Близькому Сході, ЗСА поробили заходи для створення своїх баз у цих полосах. Довгі переговори в цих справах уже дали початкові успіхи. Уряди Оману і Кенії заключили договори з Вашінґтоном, якими положено формально-правні основи для дальших американських заходів.

Оман, невелика арабська країна з близько мільйоном населення, належить до великих продуцентів нафтової ропи. Але не лише в цьому його значення. Оман лежить на південному березі морської протоки Гормуз, якою проходить вивіз ропи з Ірану, Іраку, частинно Савдійської Арабії. В цьому величезне геополітичне й стратеґічне значення тієї невеликої країни.

Москва у своєму наступі на Близький і Середущий Схід вже раніше звернула свої сили на Оман, бо він є султанатом з абсолютним режимом панующого, і зі строгими нормами, опертими на вимогах Корану. 1973 місцеві комуністи при допомозі московської аґентури спробували вчинити державний переворот, вбити султана і ціле його окруження. Збройним частинам султана вдалося в першому моменті не допустити до того, але для дальшої боротьби вони потребували зовнішньої допомоги. Таку допомогу дав тодішній шах Різа Паглеві і вислав іранські військові частини, які перебували там майже до кінця 1974 року, доки зовсім не устабілізувалася ситуація.

Кенія лежить на західньому березі Індійського океану і в цьому її стратеґічне значення. Це значення збільшує 15 мільйонів населення, завдяки чому Кенія належить до найбільших країн Африки. Самостійною стала вона в 1963 в чималій мірі завдяки зусиллям Джомо Кеніятти, який був одним з найвидатніших провідників африканського континенту.

Дуже скоро після отримання самостійности, Кенія нав'язала тісніші контакти з червоним Китаєм, які утримує й розбудовує до сьогодні.

В'ЯЗНІ СССР РЕКОМЕНДУЮТЬ СТВОРИТИ ЮРИДИЧНИЙ ОРГАН ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВ ПРИКІНЦЕВОГО АКТУ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Нижче подаємо текст меморандуму Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод в місцях позбавлення волі в СССР, в якому члени Групи, нав'язуючи до справи Данила Шумука, висувають ряд домагань і пропозицій для обмеження репресивної політики Москви в СССР та її дезінформаційної, наклепницької, обманливої та агресивної кампанії назовні. У меморандумі сказано:

„До всіх народів, парляментів і урядовців країн-учасниць Гельсінкської наради від членів Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод в місцях позбавлення волі в СССР Гаяускаса Б., Гінсбурга А., Кузнєцова Е., Ребрика Б., Руденка М., Шумука Д.

Меморандум

Познайомившись з відкритим листом члена нової Групи Шумука Д. „До всіх тих, хто надихає і очолює репресивні органи СССР", ми рекомендуємо познайомитись з цим докоментом усім, хто зацікавлений у виконанні Прикінцевого акту Европейської наради з питань безпеки і співробітництва, бо цей документ кидає світло на ту страхітливу й злочинну дезінформацію світової громадськости, що стала складовою частиною державої політики СССР. У поданому конкретному випадку дезінформація торкається члена нашої Групи, Шумука, який, перебуваючи в ув'язненні вже 29 років і не маючи можливости спростувати брехню, став жертвою наклепу уряду СССР.

Як стало відомо, уряд Канади, виходячи з гуманних міркувань та настанов Міжнародного пакту про громадські та політичні права, який гарантує, що „ніхто не повинен зазнати тортур чи жорстокого поводження чи покарання", звернувся до уряду СССР з проханням звільнити з ув'язнення хворого й старого в'язня Шумука і надати йому можливість об'єднатися зі своїми родичами в Канаді. У відповідь на це людяне прохання, уряд СССР вдався до свого улюбленого засобу — наклепу й дезінформації. Він заявив урядові Канади, що Шумук, буцім то, воєнний злочинець і тому не заслуговує на полегкість. Зі згаданого „Відкритого лита" Шумука видно, що це наклеп. Під час Другої світової війни Шумук брав участь в українському національно-визвольному русі, що ставив собі за мету добитись для українського народу права розпоряджатися своєю долею і в умовах повної волі визначити свій внутрішній і зовнішній статус без зовнішнього втручення та здійснити за своїм власним розсудком свій політичний, економічний, соціяльний та культурний розвиток, себто добитися права, якого український народ позбавлений в СССР, бо т.зв. уряд Радянської України ніколи не обирався демократичним шляхом і є він слухняною маріонеткою в руках кремлівських гнобителів народів СССР. Оскільки

(Закінгення на стор. 6)

КОМІСІЯ ФАССЕНА ВСТАНОВЛЮЄ ПЕРЕСЛУХАННЯ СОВЄТСЬКОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАЦІОНАЛЬНИХ ГРУП

Вашінгтон, Д. К. — Четверо недавніх еміґрантів будуть складати свідчення про відношення Совєтського Союзу до своїх складових національностей перед Комісією безпеки і співробітництва в Европі о 9:30 ранку, 29-го квітня, в кімнаті 1202 в Будинку Сенату Дірксена.

Переслухання, — яке відбувається перед публікацією Комісії пізніше в цьому році вичерпного рапорту про проведення в життя Гельсінкського акту з 1975 року, — концентруватиметься на останньому совєтському переслідуванні осіб, які дбали про збереження національних, релігійних, культурних або політичних традицій, що не йшли по совєтській партійній лінії.

„В Заключному акті у параграфі УІІ 35 країн, включаючи Совєтський Союз, — зобов'язалися „шанувати права людей, які належать (до національної) меншини, щодо рівности перед законом і щоб дозволити їм втішатися справжніми людськими правами і основними свободами, — сказав конґресмен з Фльориди, голова Комісії безпеки і співробітництва Данте Б. Фассел, — це переслухання буде досліджувати рівень дотримання Совєтським Союзом декларації".

Деякі знавці вказували на напруження, яке існує поміж сотнями етнічних груп в СССР, як на найбільш невловиму внутрішню проблему сьогодні в СССР. „Чимало аналітиків, як Андрій Амальрік, твердять, що ця справа вестиме до повного розвалу совєтської держави, — казав голова Комісії, — в той час, коли самі совєти впевняють, що їхня країна є моделем народного братерства".

Згідно з тенденціями, виявленими в переписі населення в СССР 1979 року, у році 2000 один з трьох совєтських підданих буде мусулманського етнічного походження. „Маючи це на увазі і пам'ятаючи про інвазію СССР на ісламський Афганістан, має свою вимову те, що Конгрес ЗСА слухатиме перший раз свідчення про совєтську мусулманську групу — кримських татар", — продовжував далі конґресмен Фассел.

„Число не-росіян, які на переписі населення зголосили російську мову за свою рідну, збільшилося з 13 мільйонів у році 1970 до 16.3 мільйона в цензусі 1979 року", — він казав, додаючи, що цензус з 1979 року спосягає на російську мову, як офіційну мову СССР, за рахунок інших мов в Совєтському Союзі таких, як українська, литовська, естонська, лотишська або гебрейська.

На свідків, які даватимуть показання, покликані:

Юрій Ліна, естонський викладач, який дасть звіт про націоналізм в Естонії, Латвії і Литві;

Айше Сейтмуратова, історик з кримських татар, яка даватиме свідчення про намагання її народу повернутися з совєтського вигнання назад в батьківщину — Крим;

Лев Улановський, еврей, учитель івриту з Москви, який зізнаватиме про найновіший зріст антисемітизму в СССР; і

Надія Світлична, українська авторка, яка змальовуватиме боротьбу українців за збереження своєї національної ідентичности.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Двобічне зобов'язання

Понад п'ять місяців президент Картер і його Уряд пробували всіх можливих мирних засобів, щоб добитися звільнення протизаконно ув'язнених і притримуваних американських закладників в Теграні та знормалізувати відносини з новим іранським режимом. Глибоке зрушення, що його зазнав Іран усуненням шаха і розгромом його державної системи, не лише послабило Іран знутра, але й виставило його на дуже серйозні спроби сепарації поодиноких частин, чому з усіх допомагає Москва. Власне це мав президент Картер на увазі, коли тиждень за тижнем і день за днем терпеливо приймав щораз то нові виклики з боку іранських урядових чинників і, не зважаючи на них, шукав шляхів виходу зі загрозливої ситуації.

Одначе цьому прийшов кінець, коли виявилося, що не лише духовий „батько" іранського перевороту, Аятолла Хомейні, але й державні чинники, ті, які заявляли, що прагнуть найшвидшої мирної розв'язки, виявилися короткозорими демагогами, чи може навіть у деяких випадках людьми злої волі. Президент тоді застосував легальні під кожним оглядом і акцептовані більшістю ОН санкції та заповів суворіші заходи, включно з відповідною формою мілітарної інтервенції.

Протягом довгих місяців, коли американці робили все можливе й приймали на себе всі нові удари, щоб тільки звільнити своїх громадян і витягнути зі складного положення Іран, союзники ЗСА, з вийнятком британського уряду, очоленого Марґаретою Тачер, приглядалися тому для них „спектаклеві", час-від-часу подавали свої „поради", але ані пальцем не рушили, щоб допомогти розв'язати проблему. Навпаки, вони утримували дружні стосунки з теперішніми правителями Ірану, купували в нього й продавали йому, заробляли солені бариші, замкнувши очі на дальші наслідки. Чомусь деякі „великі" дипломати зовсім не бачили й не розуміли, що своєю поставою, як союзники ЗСА, вони не лише захитують ґрунт під ЗСА на цьому відтинку, але прямо штовхають іранських фанатиків до ще більшого безглуздя.

Санкції, заряджені президентом Картером, закінчили це „благоденствіє". Наслідком тих санкцій тягар поволі пересувається з плечей єдиних ЗСА і на плечі Японії, Франції, Німеччини... Всі ті країни вже опинилися під тиском, який багатократно збільшиться, коли американці застосують морську бльокаду, або ще й інші мілітарні заходи.

Деякі державні діячі в Бонні, Токіо, Парижі та інших столицях почали приходити до голови по розум і поняли, що „на плоті" в такій ситуації сидіти не можна, що не можна приглядатися, коли союзник, який так багато їм допоміг, а навіть витягнув їх з біди і катастрофи, є в клопоті. Але не всі. Є й такі, що й далі думають, що американський клопіт — це американська справа.

Не бракує таких і серед союзницьких громадськостей. Ось недавно найбільший письменник Західньої Німеччини Ґюнтер Ґрасс оприлюднив листа, в якому закликає уряд Західньої Німеччини стати осторонь іранської проблеми, не включатися у спроби звільнення ув'язнених американських громадян, але далі торгувати й заробляти та бути „добрим хлопцем" по обидвох боках.

Не треба було довго чекати на обурення американської публічної опінії. В той час, коли американські батальйони охороняють Західній Берлін, коли єдині американські панцерні бриґади бережуть спокій і безпеку західньонімецьких кордонів, „мудрі німці" пропонують стояти осторонь того, що діється в Ірані! Так само дехто радить у Франції. Кажуть, що навіть теперішній президент Франції Валері Жіскар д'Естен так думає і публічно проголошує

Забули вони, що союз — це двобічна постанова, що союз потрібний і добрий, коли він приносить користі обом сторонам, що коли один член союзу в клопоті, то інші мусять „встати й бути порахованими". Про це „забули" також на конференції держав Спільного Ринку в Люксембурзі і англійський міністер закордонних справ лорд Керрінґтон мусів аж вживати тактики „двох фаз", щоб склонити представників деяких західньоевропейських урядів до підтримки американських заходів. Кажуть, що в політиці немає вдячности, а є тільки інтереси країни. Можливо, що воно так і є, але це повинні також пам'ятати американці, коли їхні европейські союзники будуть в потребі.

Я. Гайвас

ВОДА НА МОСКОВСЬКИЙ МЛИН

Революційний переворот в Ірані, стародавній Персії, збудив багато надій у світі. Режим шаха вже під занадто численними оглядами не міг задоволити. Хоч шах переводив різні соціяльні й економічні реформи, але ці реформи ніколи не були доведені до кінця. Хоч він індустріялізував Іран, але ця індустріялізація не була цілеспрямована, не завжди відповідала найсуттєвішим потребам Ірану, ані навіть не вичерпувала його можливостей, які узв'язку з колосальним зростом цін на нафту, були майже необмежені. Зате він закуповував масу наймодернішої зброї, головно в американських фірмах, видавав величезні суми на вишкіл летунів і летунських техніків в ЗСА, які між іншим одними з перших перейшли на бік революції, чим викликали заломання в рядах іранської армії.

Одначе ці реформи викликали фермент в країні, захитали її соціяльну структуру, викликали такі надії, яких не можна було сповнити. Багато людей з середньої верстви, головно ті, які мали звязки з урядовими чинниками, а в ще більшій мірі з родиною і двором шаха, мали нагоду взяти участь у різних спекулятивних підприємствах і забагатіти „протягом ночі", що їх також морально розхитало. Режим шаха, тративши щораз більше ґрунт під ногами, ставив натиск на силу і насильство. Це ще тільки збільшувало можливості,а з тим і погоню за зисками, перекупство. Підозрілі фінансові операції коштом державної скарбниці і широких суспільних верств стали щоденним явищем, а участь в них брали численні особи з найвищих офіційних кіл, не забракло між спекулянтами і найближчої родини шаха.

Режими звичайно падуть з причин своєї внутрішньої слабости й розкладу. Зближалося це і в Ірані, тим більше що шах ставав щораз більше авторитарний, не слухав чужих порад, ні думок, не толерував доброзичливих критичних завваг, а любувався в похвалах і підлабузництві. Колись, унаслідивши 1933 р. трон після свого батька,якого 1942 р. здетронізували альянти й СССР за його співпрацю з гітлерівською Німеччиною, 22-літній шах пообіцяв правити як конституційний монарх, але з тої заяви швидко нічого не залишилося. Він швидко еволюціонував від конституційного монарха до деспота. Окруження шаха сприяло цьому, а ті, що не сприяли, були усунені.

Ентузіязм ранніх років переходив у незадоволення й зневіру. Об'яви цього множилися. Не бракувало також збройних замахів на життя шаха, але з них він щасливо вийшов, виявивши при цьому мужність і удатність. Коли ж індивідуальне незадоволення вилилося в масове, шах почав вживати насильство, створивши для цього спеціяльний орган, таємну службу САВАК, якій дав необмежені права.

Та найбільшим його промахом було знівечення всіх спроб сприятливих йому кіл створити для поширення бази правління масову політичну партію, чи організацію. Він просто розв'язував формації, які ставали міцними, щоб не ділитися владою з ними. То ж коли сотні тисяч вийшли на вулиці демонструвати проти нього, не було сотень тисяч, щоб демонстрували за ним!

Упадок шаха зовсім оправдано світ прийняв з полегшою. Від революції сподівалися в першу чергу морального оздоровлення, ліберальних реформ, піднесення добробуту населення й припинення спекуляції та наживи, раціональної інвестиційної політики, бо інвестувати було з чого, взагалі здорової, модерної соціяльно-економічної політики. Власне того всього очікували від Аятолли Хомейні, а різні „експерти" випорпували звідкись буцімто його вислови й цитували їх на доказ своїх, а не, як пізніше виявилося Аятолли Хомейні, думок.

Вже перші дні „правління" Хомейні, а ще більше його публічні заяви, мусіли насторожити. Коли ж за заявами прийшли вчинки, стало ясно, що іранська революція, якщо на її чолі стоятиме Хомейні, стане контрреволюцією, звичайною реакцією з надуживанням релігійних акцентів. Тоді пригадали собі, що Хомейні був проти шаха, бо той конфіскував релігійні земські посілости, позбавляв мул і імамів надбаних ними прав і багатств, висилав жінок і дівчат до шкіл і на працю, поширював західні впливи. Правда, між тими впливами були здорові й нездорові. Але Хомейні оптом відкидав усі. Проти домагань свободи, самобутньости, людських прав, що їх вимагали меншинні в Ірані народи, Хомейні висилав озброєних вояків. Крайній ісламський фанатизм Хомейні видвигав як найвищі вартості і на ньому думав будувати майбутнє. Головною ціллю його самого і цілого режиму стало дістати шаха, щоб помститися на ньому.

Не диво, що в такій атмосфері, а може й за почином когось з окруження Хомейні, молоді фанатики пірвали американських дипломатів, що стало чуттєвим сиґналом до розперезаної протиамериканської пропаґанди. Іран відчужений від Заходу і великою мірою від світу,розложений морально розкрив можливості для різних большевицьких маневрів і акцій. Першою з тих акцій, але ще не останньою,

(Закінчення на стор. 7)

З. Снилик

„МОРАЛІ НЕ МОЖНА УЗАКОННЮВАТИ"

Від часу проголошення незалежности ЗСА в 1776 році і прийняття Конституції з чітко окресленими повновластями законодавчої, виконавчої і судової галузей та мінімального встрявання у приватне життя громадян, девізою американських законодавців було переконання, що „моралі не можна узаконнювати". Крім Конституції, промовистим зразком такої настанови є поправки до неї, зокрема перші десять, які відомі під назвою „Хартія Прав" та які ґарантують цілий ряд основних прав і свобід та встановляють принципи відділення Церкви від держави.

Однак з бігом часу, у значній мірі під впливом лібералізму, федеральний, стейтові, повітові, а то й міські уряди значно зросли, поширивши заразом свою діяльність на ділянки, які, здавалося б, належать до приватної домени громадян. Своєрідною іронією є факт, що власне жертвою „ліберальної" інтерпретації Конституції, радше першої поправки до неї, впало пошанування Бога в публічних школах, коли Найвищий Суд ЗСА усунув з них молитву в ім'я принципу сепарації Церкви і держави, а спроби встановити хоча б „хвилину медитації" на добровільній базі досі не увінчалися успіхом.

Прикладів щораз більшого встрявання федерального і стейтового урядів у приватне життя громадян по лінії узаконнення моралі безліч, — згадати б тільки легалізацію абортів, насильне інтеґрування публічних шкіл тощо. А ось у стейті Ню Джерзі Шкільна рада пішла аж так далеко, що вирішила встановити обов'язкове навчання про статі в усіх публічних школах, починаючи від садочка до останнього року середніх шкіл. Це мало б статися з початком шкільного року у 1983 році в усіх 600 навчальних округах стейту. Рішення винесла рада відношенням голосів 9 до 1, при чому слід пам'ятати, що членів Стейтової шкільної ради не вибирають громадяни, їх назначує губернатор за згодою стейтової леґіслятури. І так, Ню Джерзі мав би стати першим стейтом в Америці, в якому обов'язковим було б навчання про статі в рамках широко розробленої програми та прерізних курсів, подробиці яких викликують збентеження на обличчях вже „еманципованих" студенток вищих медичних шкіл.

Проти протестів батьків, учителів, а то й поважного числа науковців, які відомі із своїх ліберальних поглядів, члени Ради висували арґументацію, що краще обзнайомлення дітей з нюансами статевих зносин зменшить зріст вагітностей серед дівчат-підлітків, запобігатиме зростові венеричних недуг і причиниться до кращого плянування „родинного життя".

Очевидно, що в тій арґументації є певна рація, на що вказують деякі статистичні дані, як, наприклад, зріст вагітностей у віці між 12 і 18 роками. Однак це тільки симптоми глибшої недуги морального характеру, якій не зарадять пілюлі, аборти, чи, як плянують комішенери з Ню Джерзі, обов'язкове статеве навчання у садочках. Такий підхід, власне, йде по лінії „узаконнювання моралі", іґноруючи корінь лиха, який лежить у загальному занепаді моралі серед широких мас населення. А це явище питоме не тільки стейтові Ню Джерзі, але й цілій країні, а то й цілому світові.

Слушно підкреслюють батьки, вчителі, священики, що встановлення моральних норм законами не має місця у плюралістичному суспільстві, де різні родини живуть згідно з різними поняттями вартостей. Якщо навчання релігії належить до батьків, як це вирішив Найвищий Суд ЗСА, то й така інтимна справа як статеві зносини повинна також бути прероґативою батьків.

Згадані пляни комішенерів з Ню Джерзі ще далекі від здійснення і невідомо, чи ця програма буде взагалі схвалена, бо проти неї вже виступив ряд стейтових законодавців. Крім того, новостворений федеральний Департамент освіти також матиме слово в тій справі і буде змушений взяти до уваги почуття і думки громадян цілої країни. Але „передвісник" в Ню Джерзі не можна іґнорувати. Цією справою повинні зацікавитися й українські батьки, зокрема середнього і молодшого покоління, діти яких учащають до публічних шкіл. Для них, як і для цілої країни — це проблема на часі.

ПРОДАЖ ДЕРЖАВНИХ БОНДІВ ЗНАЧНО ВПАВ за останніх кілька місяців, а їх згрошевлення постійно зростає, яке це виказують найновіші статистичні дані, що їх подав до публічного відома Департамент скарбу ЗСА. Головною причиною цього стану є випущення на ринок вартісних паперів приватними фінансовими установами, які платять багато вищі відсотки від них. Державні бонди платять тільки 7 відсотків, а відсоткова стопа приватних установ доходить до 15 відсотків. В одному тільки місяці березні громадяни згрошевили бонди на суму 2,43 більйона долярів, закупивши їх тільки на суму 379 мільйонів долярів.

Ю. Мовчан

ЧИ МОСКВІ ПОЩАСТИТЬ ВИКОРЕНИТИ УКРАЇНСЬКУ МОВУ?

(Дещо про останній перепис населення в СССР)

(2)

В умовах України,де опановані чужинцями міста завжди були тими центрами чи „млинами", де відбувався процес русифікації, це має особливо велике значення. А втім, незаперечні факти говорять самі за себе. Від кожного туриста, який відвідує Україну, можна почути одну й ту ж саму вістку: українську мову по містах там тепер майже не почуєте. Пригадую спогади нашої радної міста Детройту д-р Марусі Бек про те, що після багатьох днів перебування в Україні — в тому числі в столиці Києві, вона вперше почула українську мову, лише на могилі Т. Шевченка під Каневом, коли якийсь хлопчина,напевно зі села,звернувся був до неї з проханням: „Тіточко, зробіть і для мене одну фото-знімку".

Тому, одна річ — знання мови, але зовсім інша — практичне користування нею. Будучи вихідцями з села, більшість українців, може і справді подала українську мову, як свою рідну мову. Але скільки з них є таких, що постійно переселившись до міста і далі користується нею як вдома, на вулиці, на підприємстві, і т.д.? Не кажу вже про мішані подружя, кількість яких катастрофально побільшується і серед яких майже без вийнятків стає панівною мова російського „старшого брата". І хоча совєтська пропаґанда верзе, що у „Радянській країні немає і не може бути суперництва мов", проте вона тут же додає: „І якщо громадяни всіх національностей виявляють зростаючий потяг до оволодіння російською мовою, то це пояснюється насамперед потребою в мові міжнаціонального спілкування. Без її розвитку не можливо уявити бурхливий економічний і культурний процес нашої багатонаціональної країни" („Вісті з України").

Ось і де „вилізло з мішка шило,не справа в якомусь „міжнародному спілкуванні"(бо хіба для такого „спілкування" конечно треба знати мову „старшого брата"?), а в русифікації усіх підсовєтських народів, у перетравленні їх в „общем" совєтському „котьолку". Совєтському Союзові йдеться про викорінення української мови, як мови народу, який є „другою за численністю соціялістичною нацією Совєтського Союзу".

І — нема де правди діти — окупант вже може „похвалитися" чималими успіхами у цій мізерній роботі. В цьому до певної міри сприяють його політиці деякі, так би мовити, об'єктивні моменти. Українська мова, будучи мовою країни, яка є лише однією з частин російської імперії, практично стає там усе „менше потрібною". Бо і справді: якщо офіційною і фактичною мовою у СССР є мова російська, якщо ця мова є обов'язкова в армії, усіх школах, при вступі до будь-яких навчальних закладів, на пошті, на підприємстві чи здобуттрі нефізичної праці, то, мовляв, якого лиха вивчати ще одну — нехай навіть і „рідну мову", коли цілком вистачає знання однієї — російської?

У такій абсолютно зцентралізованій імперії, якою є тоталітарний СССР (кожному відомо, що будь-який стейт ЗСА має набагато більше прав ніж будь-яка республіка СССР), скорше чи пізніше мусить дійти також до однієї „центральної" мови, якою в тих умовах може бути (і, фактично, вже є) мова „старшого" брата" Люди просто не хочуть вивчати дві мови, коли можна обійтися однією. Ну, а якщо якась мова все менше вживається, то силою природного закону вона поступово відмирає...) Цього дуже добре свідомі сучасні совєтські ватажки, і тому вже від першого року навчання в школах України вони примусово запровадили російську мову, як обов'язковий предмет. (Якщо, як вони „твердять", в СССР всі мови „рівноправні", то чому вони не запровадили також в школах Росії українську мову, як обов'язковий предмет?)

Тому на питання — чи Москві вдасться викоренити українську мову? — можна б відповісти: якщо сучасний національно-політичний стан українсько го народу на протязі наступних, скажімо, кількох десятків років, не зміниться, то хоч окупантові остаточно не вдасться „виелімінувати" українську мову, то зате, можна з певністю сказати, вона там опиниться в дуже мізерному стані. Все більше буде відкриватися шкіл з російською мовою навчання (вже тепер по деяких містах більше є шкіл з російською ніж українською мовою), все менше і менше буде появлятися книжок, газет чи журналів українською мовою. Правдоподібно, наукові видання будуть видаватися лише російською мовою (вже тепер щонайменше половина технічних видань видається в Україні російською мовою). Роля української мови правдоподібно зведеться до ролі, яку для неї було призначено понад сто років тому назад за часів Валуєва: видання дитячих казочок, белетристичних творів — переважно перевидання із клясичної літератури тих творів, які в

(Закінчення на стор. 4)

Петро Оришкевич

ТВОРЧИЙ ШЛЯХ СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

(2)

Тут він уважає, що „без зрозуміння українських народних пісень нема бесіди про розуміння й інтерпретування Шевченка... Перша умова для всякого композитора до поезії Шевченка повинно бути не то пізнати, не то совісно студіювати, а вжитися в українські народні пісні, у їх поетичний і музичний зміст і форму, їх взаємозв'язок і відносини. Музика до Шевченка мусить бути так само живим вицвітом українських народних пісень, як його поезія".

У кількох ліричних композиціях Людкевича для хору з фортепіянним супроводом відчутна тенденція „переносити вагу музичної ілюстрації змісту поезії на фактуру інструментального підкладу..." Це особливо характеристично для жіночих триголосових хорів „Царівна Млака" й „Українська баркароля" на слова Василя Паковського, партії фортепіяно яких відзначаються пишною колористичною мелізматикою (невеликими музичними зворотами, що прикрашують мелодію). Тут накреслюється характерна для триголосся активно взаємодія партій. У „Баркаролі" (написаній у І світовій війні) виступають меланхолійність і поетична сантиментальність як окремі риси творчости.

Дуже важливим моментом у дискусії про національний напрямок в українській музиці була оборона С. Людкевича творчости Дмитра Бортнянського, якому багато галичан, в тому числі й Іван Франко, приписували неґативний вплив на галицьких композиторів, та що саме Бортнянський своєю високою освіченістю, художньою майстерністю та національною визначеністю творів повинен стати для них взірцем.

У тридцяті роки С. Людкевич працює над двома великими дослідженнями — „Основи музичної естетики" та „Вклад науки гармонії", що залишились незавершеними.

У п'ятдесятих роках С. Людкевич пише „Критичні зауваження до проблем науки гармонії".

До праць С. Людкевича останніх років належать: „Хрестоматія українських народних пісень", дві статті на естетичні теми — про красу народної пісні" і „Про красу музичного звука".

У творах С. Людкевича є і революційна тематика. Від гимну „Вічний революціонер", яким так символічно почався його творчий шлях, тема революційного протесту, заклику до боротьби проходить через кращі його твори такі, як: „Кавказ", „Заповіт", „Каменярі", „Наймит", та інші, при чому в них не раз звучать і мотиви ориґінальних революційних пісень.

Важко тут вичерпати всі теми і проблеми, які порушує С. Людкевич у своїх працях. При всій різноманітності тематики в них є один спільний мотив, що підпорядковує собі всі інші, а саме велика любов до української музичної культури і постійне зацікавлення розвитком усіх її ділянок. Музикознавчі праці С. Людкевича творять окремий багатий розділ українського музикознавства. Їм властивий ясний і ориґінальний стиль, жива образна, емоційна мова. Як і вся композиторська творчість С. Людкевича, його музикознавча діяльність завжди зв'язана з передовими ідеями свого часу, яку він пропаґує у своїх численних статтях. Публіцистичні статті можуть служити прикладом сміливости і принциповости критики.

С. Людкевич склав ряд композицій для сольоспівів. Його романси відбивають істотні для його творчости художньо-стильові закономірності й поетичні уподобання, розкривають особливості музичного мислення мистця, його естетичні засади. Композитора приваблюють вірші різних поетів, серед яких крім Шевченка, Олеся, Франка, також Шашкевич, Гайне, Грабовський, Леся Українка, Кримський, С. Людкевич, тяжіючи до великих форм, зокрема кантатно-симфонічного пляну, він одночасно є майстром деталі. Людкевич тонко і глибоко відчуває поетичну лірику. Працюючи над музичним втіленням якогось вірша, він далекий від того, щоб обмежуватись конкретним змістом і образами, які лежать на поверхні. На формуванні й утвердженні стилю композитора, особливо позначились дві сфери — романтичної західньоевропейської музики й української фольклорної стихії.

Вслухуючись у поезії своїх сучасників, що увійшли в літературу на межі XIX і XX ст., Людкевич прагнув до „омузичення поетичної сутности", шукаючи нових художньо-стильових рішень.

У вірші „Ой вербо, вербо..." композитор відчув характерний для українського фолкльору мотив з метафорою і поетичним паралелізмом (верба кучерява — рідна земля). Він посилив його до узагальнення, створивши зовсім самостійний ліричний образ. На противагу „романтичним" романсам, де головне образне навантаження припадало на інструментальну партію, тут Людкевич засереджує всю свою увагу на вокальній мелодиці. Вона увібрала елементи, характерні для народних співанок та ліро-епічних пісень.

Народна лінія яскравіше визначується у творі ліро- та епіко-драматичного забарвлення — „За байраком байрак", де композитор зміг поєднати ніжну схвильованість з узагальнюючою ідейною образністю. У цьому романсі композитор вибрав методу виведення окремих поетично-образних деталів на рівень драматургії і пояснення їх як ряду самостійних образів, що виступають у зіставленні і взаємодії.

Є в композиторському доробку Людкевича — романс на слова Олександра Олеся „Як любо, як безмежно любо жити", датований 1939 роком, а присвячений Ользі Сушко. Поряд з іншими опусами мистця — це лише невелика деталь його творчої біографії, і все ж який показовий цей сольоспів своїм змістом: гимнічним прославленням людського буття, життєствердністю й гуманізмом. Інтересно розв'язано „проблему" кульмінації в цьому романсі. У поетичному творі вона вирішується „нанизуванням" віршових рядків і прийомом звукової та словесної анафори (повторення слів і фраз). (А перше щебетання пташки, а перші усмішки дитини, а перші захвати кохання) з раптовим спадом на реченні-резюме: „Як любо, як безмежно любо жити!". „Елегію" — варіяції на тему пісні „Там, де Чорногора", С. Людкевич створив під час перебування в полоні в Середній Азії, у І світовій війні.

* * *

В особі С. Людкевича гармонійно поєдналися вчений-фолкльорист і композитор. Водночас обидві ці галузі стали досить самостійними в його діяльності, оскільки Людкевич тримався у них різних, іноді протилежних, завдань. У першому випадку — це наукова строгість, яка дозволила йому занотувати й систематизувати зібраний Осипом Роздольським за допомогою фонографа великий пісенний матеріял (понад 1,500 пісень у двох томах збірника „Галицько-руські народні мелодії"); у другому — вільна художня інтерпретація народного першоджерела, інколи вихід за межі первинної фолкльорної основи.

Як композиторові — Людкевичу чужа ідея етнографічної недоторкальности народопісенного організму. На його думку, обробка, або „природна гармонізація" народної пісні має вартість тоді, коли репрезентує індивідуальний художній внесок композитора. Так складається певна його естетична позиція щодо взаємодії народного і професіонального. В цьому питанні уособленням характерного стає для Людкевича постать Т. Шевченка в його відношенні до народно-поетичної творчости. Усвідомлюючи, що спадщина великого Кобзаря змістом і формою лишилася найближчою українській народній поезії, тільки поезія Шевченка, очевидно, не є таки те саме, що українська народна колективна поезія. Вона є все ж таки поезія індивідуальна, невіддільна від особи Шевченка як безпосередній відблиск і вираз особистих почувань поета в даній хвилині.

Підхід Людкевича до народної пісні суто індивідуальний і залежить від задуму, творчого завдання, особливостей обраного жанру. Як кожен визначний художник, він використовує фолкльорні джерела більш або менш опосередковано. Етнографічна вірозгідність —

(Закінчення на стор. 5)

У ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ

„Шевченко говорить"

Під таким заголовком заходом Наукового Товариства ім. Шевченка і Українського Громадського Клюбу в Детройті улаштовано вечір в пошану Тараса Шевченка.

Програму вечора уложив, оформив і виконав Гурток Мистецького Слова при Українському Громадському Клюбі — голова Люба Китаста, консультант — маестро Богдан Нижанківський.

Програма була придумана по новому і треба признати цікаво. Виповнено її самими рецитаціями творів Шевченка при співучасті восьми осіб. Читання віршів відбувалось на тлі висвітлюваних малюнків і рисунків Поета.

На притемненій сцені, у зверненій назовні стіні, поміщено великий 10х10 стіп екран. По обох його сторонах на двох рівнях засіли, одягнуті у чорних святкових одягах, рецитатори.

Програма почалася притишеною інструментальною музикою, награною на платівці Капелі бандуристів ім. Шевченка до слів Поета, на екран кинуто портрет Тараса, а згодом красвид з України на тлі сонця, що сходило.

Речитативом „Все йде, все минає" розпочато мистецьке слово Поета.

На тлі плинності життя Тарас починає розповідь про себе своїми поетичними і прозовими творами. Одночасно на екрані з'являються його малюнки і рисунки, достосовані до кожного відтинку його життя. Ось малий Тарас несе відра з фарбами, ось він слухає столітнього діда, як цей оповідає про гайдамаків, ось він уже в наймах у Енгельгардта, в Академії Мистецтв у Петербурзі, в Україні серед друзів, арешт, заслання... і звільнення... „Буває, іноді старий" кінчає Поет роздуми про своє життя. На екрані портрет Шевченка — 47 літній мужчина — і старик!

Деколи сповівається Шевченко і зі своїх особистих переживань. На екрані портрет княжни Репніної, Ликери, шкіц запланованої власної хати.

Порушено і проблематику у тогочасній Україні, що їй Шевченко дав вислів у своїй творчості: кріпацтво, вживання української мови, національний і політичний гніт. На екрані картини, які підтверджують читані слова.

Псальмом „Боже, нашими ушами" кінчає Шевченко свою розповідь про себе і свою Україну.

Відчитанням повного тексту „Заповіту" закінчено вечір. Прочитано 49 уривків із поезії і прози Шевченка. Рецитували: Віра Андрушків, Люба Китаста, Юрій Розгін, Володимир Грушкевич, Володимир Прокопович, Андрій Лятишевський, Гена Юрків-Скипакевич і Христина Фединська. Вибір і порядкування матеріялу: Богдан Нижанківський, Люба Китаста і Володимир Грушкевич. Сценічне оформлення: Марта Савчук, Володимир Грушкевич і Андрій Лятишевський. Звук: Марко Ігор Тоган. Технічні помічники: Рома Когут, Ярема Цісарук, Роман Скипакевич, Андрій Стасів, Юрій Стасів і Мирон Скорупа.

Це вперше громада Детройту мала нагоду побувати на такого роду Шевченкових святкуваннях. Гурток Мистецького Слова не бажав оцінювати творчість Шевченка рефератом, а вивів на сцену самого Поета, який розказав про себе, розказав поетичним словом, прозою і... пензлем (мабуть вперше в подібних святкуваннях). Оце поєднання слова і образу було чимось зовсім новим, а одночасно показало Шевченка в цілому. Показало його передусім як людину, яка все своє життя бореться з особистими труднощами. Ці, власні, труднощі заставили Поета вглибитись у тодішні проблеми національні, соціяльні і політичні в Україні, що й було віддзеркалене в його творчості писемній і малярській.

Вся програма тривала одну і чверть години.

Шкода тільки, що не зорганізовано більше молоді. А взагалі українська громада метрополітального Детройту була заступлена слабо.

Ф. Любинецька

Рідношкільна дітвора стейту Коннектикат звеличали Тараса

Це був щасливий задум організаційного комітету трьох рідношкільних установ міст Бріджпорту, Гартфорду та Ню Гейвену влаштувати одну „соборну" академію в честь Т. Шевченка. Приготування тривало багато тижнів, а ще довше вривав уклад програми, її реалізації й виведення на сцені.

День 22-го березня довів, що може вчинити згідлива співпраця та розуміння самого почину для добра нашої молоді. У залі церкви св. Архистратига Михаїла в Ню Гейвені зібралися громадяни стейту Коннектикат, щоб бути свідками і учасниками великої маніфестації нашої рідношкільної дітвори, що з ентузіязмом, з почуттям сповнення великого покликання виступала на сцені і дзвінкими голосами віддала шану Великому Шевченкові його безсмертним „Заповітом". Діти творили барвисту гаму кольорів їхньою національною ношею, світлими й рум'яними личками і гармонійним сердечним звуком великого привіту. Адже тут співало понад сто дитячих сердець так дзвінко і любо, що мимоволі багатьом набігла на очі сльоза, а Великий Тарас, споглядаючи із портрета, наче усміхався і благословив велику, вольну сім'ю, що за його бажанням згадала його „не злим, тихом словом".

Діти прегарно також вивели пісню „На високій дуже кручі...", що за нею слідував добре опрацьований реферат про Шевченка — Вчителя патріотизму.

Дальша програма складалася з п'ятнадцяти точок, з них — три картини: „Казка про хлопчика Тараска" у виконанні нюгейвенських дітвори, „Тарас пастушок" — бріджпортські діти, та картина з безсмертної містерії „Великий Льох" у гартфордській презентації.

Були і деклямації — збірні та окремі, з яких рецитація малят Світлички та мелодеклямація другої кляси нюгейвенської групи здобули собі особливе признання. Вдало пройшов монтаж „Життя Т. Шевченка" учнів четвертої кляси Ню Гейвену, а з окремих деклямацій слід згадати одну з Бріджпорту — уривок з „Гайдамаків" „Гомоніла Україна", та четверо нюгейвенських учнів, які деклямували відповідно: „Тарасові Шевченкові", слова Лесі Українки; „Мені однаково", „До Основ'яненка" та „І золотої й дорогої...".

На окрему увагу заслужила собі незвичайно драматична рецитація актуальної і на сьогодні поеми великого споборника свободі волі для всіх поневолених народів, а сьогодні афганців „Кавказ"! Із музичних точок було вдале виконання двох братів із нюгейвенської школи, та одна із бріджпортської групи.

Цей особливий день у житті рідношкільництва стейту Коннектикат також звеличав виступ хору „Рідної школи" із Гартфорду, що по-мистецьки відспівав сім пісень на слова Шевченка: „Думи мої", „Садок вишневий", „Тече вода", „Заповіти в долині", „Наш отаман Гамалія!", „На городі пастернак", „Якби мені черевики". Цей хор має добру дисципліну, гарні голоси і вміння віддати кольорит пісні. Тут бачимо, скільки посвяти і енергії віддав диригент інж. О. Пришляк цьому хорові і як зумів він захопити нашу дітвору чаром рідної пісні для користи нас усіх.

На цьому святі — „соборній" академії рідношкільників трьох міст, у житті було проведено заклик Тараса миром-громадою йти до мети. І саме цього доконали рідношкільники стейту Коннектикат, як провід, так і вчителі, а найбільше наша дітвора. Цей одностайний виступ став доказом, що можна вчинити „велике діло", коли громадяни уміють гуртом працювати: громада бо великий чоловік.

М. Борисюк

Честерська громада пом'янула великого Кобзаря

Рік-річно українська честерська громада, очолена Відділом УККА, виконуючи заповіт великого Шевченка, поминає його світлу пам'ять величавими академіями, зміст і форма яких міняються залежно від місцевих спроможностей та обставин.

Цьогорічне святкування Великого Пророка відбулося 23-го березня в авдиторії школи св. Духа при УКЦ силами майже всіх прошарків українського громадянства, при чому головну ролю в цих святкуваннях відограла таки наша шкільна молодь.

Концерт-свято розпочала співом американського національного гимну співачка Л. Гаврилюк, після чого голова місцевого Відділу УККА Василь Пастушок відкрив свято коротким словом обома мовами, вказуючи на велетенські заслуги самого Шевченка та його безсмертної літературної творчости, що появилася в часі найбільшого гніту та переслідування українського народу царським російським урядом.

Шевченко — продовжував бесідник — збудив наш народ із цього політичносуспільного сну, він кинув гасла волі та рівности, взиваючи наш народ до повстання проти тиранії. Зупиняючись над сьогоднішнім положенням українського народу, бесідник вказав, що тільки в єдності і співпраці ми зможемо виконати Шевченкові заповіти. Прелегент згадав рівнож, що одним із таких осередків єднання, біля якого повинні ми всі гуртуватись, є УККА та його Відділу на місцях, в рамках такого тіла, як УККА, ми зможемо не тільки ширити українську ідею серед своїх, але ми зможемо вийти поза наше „гетто", освідомлюючи наше оточення про українські аспірації, про нашу культуру й інші надбання.

Мішаний хор при УКЦ св. Духа під керівництвом Володимира Корчинського відспівав Шевченків „Заповіт", а перед закінченням програми він прекрасно виконав пісню „Встає хмара з-за лиману".

На святі виголошено два реферати, український — читав Орест Грабовий, студент Темпл університету, англійський — Христя Назаревич, студентка середньої школи в сусідньому делаверському стейті. Обидва реферати мали цілком інший зміст. Орест Грабовий говорив про появу першого Кобзаря 140 років тому, аналізуючи поодинокі твори поета, що були поміщені в першому Кобзарі. Він звернув окрему увагу на поеми „Думи мої", „Катерина", „Перебендя" та інші. Добре враження зробив бесідник на присутніх глибокою аналізою поем Шевченка та чистотою своєї мови.

Другий реферат мав характер історично-біографічного есею, в якому бесідниця докладно проаналізувала життя Т. Шевченка від дитячих років аж до його передчасної смерти, вказуючи при тому, які саме твори писав поет у окремих періодах його життя.

Вірш „Чигирин", слова Т. Шевченка, деклямувала помістецькому Дозя Пастушок, яка також на вступі подала обома мовами історичне тло цієї поеми та її значення у творчості Шевченка.

Діти цілоденної школи св. Духа під керівництвом учительського збору та при фортепіяновому супроводі Лідії Грабової виконали ряд вокальних точок і деклямацій. Вони відспівали пісні: „Вітер з гаєм розмовляє", слова Шевченка; „Заспіваймо", музика Нижанківського, і „Веснянку", народну пісню.

Вірш „Тобі, Тарасе" Задаровича деклямували Е. Бичковська і А. Голец, „Сонце заходить", вірш Шевченка, виконали збірно Л. Покой, Г. Федина, Б. Лор і М. Паноріос. Поему Шевченка „Мені однаково" в перекладі на англійську мову виконали збірно: М. Кізюк, Д. Закеляж, К. Куприк і Г. Ридзик, а уривок з поеми „Кавказ" деклямував Андрій Болонка.

Всі виступи дітей цілоденної школи були належно підготовані і публіка нагородила їх рясними оплесками.

В часі короткої перерви многонадійний студент місцевого УМІ кляси піаністки Грабової Давид Комановський виконав фортепіянове сольо „Гавот" Миколи Лисенка.

Діти Школи українознавства десятичленною групою виконали декілька пісень при фортепіяновому супроводі Ореста Маршалка і кілька деклямацій. Вони співали пісні: „Взяв би я бандуру", „Сонце гріє, вітер віє" на слова Шевченка, та „Поклін Тарасові", музика Тарнавської.

Поему Шевченка „Зоре моя, вечірняя" деклямував Е. Кухта, вірш „Світанок", слова Шевченка, виконала Лісі Кізюк, поему „Заповіт", слова Скоморовського, деклямував Стефан Кізюк, а вірш „Свято в Чигирині" віддеклямував Орест Маршалок.

Концерт закінчено відспіванням українського національного гимну.

Володимир Сич

Академія в честь Шевченка в Міннеаполісі

В Міннеаполісі, Міннесота, в неділю 9-го березня по полудні в залі парафії св. Архистратига Михаїла відбулася під проводом Відділу УККА на Міннесоту урочиста академія в пошану Тараса Шевченка. В багату програму академії входили: слова доповідачів, виступ хору „Дніпро" під проводом диригента о. прот. Миколи Бриня при акомпаньяменті Кіри і Петра Царградських, деклямації, сольо спів Оксани Мірзи-Гемсфорд. Програма розпочалася співом „Заповіту" заінтонованого Славомиром Луцевим, учителем суботньої школи, присутніми на залі. Спів Заповіту створював урочистий настрій. У вступному слові Люба Менжега, голова Відділу УККА, накреслила образ Шевченка як провідника народу, який вказував шлях, щоб народ став господарем своєї землі.

Виступ Гайді Стефанишин з Пласту із деклямацією „Прометей" О. Марунчина, поема „Перебендя" в деклямації і співі під акомпаньямент бандури з ОДУМу з участю Елі Вовк, М. Голуб, С. Лютаревич, Г. Багнет, Л. Григорет, Л. Полець, Л. Буганько і С. Едгар здобули похвальні оплески.

Основну доповідь „Шевченко вічно живий" мав емерит проф. Тадей Петришак. Він основно і ясно представив Шевченка та його ідеї, що треба цілому об'єднаному народові почати їх здійснювати.

Троє дівчат: Таня, Христя і Роксоляна Еліот з СУМу, продеклямували вірш Володимира Самійленка „Українська мова". Вони опрацювали його під проводом своєї бабуні — письменниці.

„Чого мені тяжко", слова Шевченка, муз. Г. Алчевської, у сольовії О. Мірзи знайшли добру інтерпретаторку. Андрій Каркоць, недавній учасник протестних акцій української групи на Зимовій Олімпіяді „Смолоскип", зі щирістю розказав про свої відвідини і враження з побуту в Каневі. Він тієї ж неділі влаштував невелику виставку з метою представити українську протестну акцію під час ігрищ Олімпіяди XIII в Лейк Плесіді.

Деклямація „Іржавець" Володимира Анастаса мол. з організації Українсько-католицької молоді визначилася доброю дикцією.

Молодечий ансамбль „Євшан Зілля" виступив з піснями на слова Шевченка: „Нащо мені чорні брови", муз. М. Гайворонського; „Вітер з гаєм розмовляє", муз. Я. Степового; „На високій дуже кручі"; „Садок вишневий", муз. Кириченко. Пісні виконано під керівництвом К. Цареградської. Цей ансамбль своєю працею над репертуаром здобуває собі щораз більше признання, а його керівник Цареградська присвячує ансамблеві багато щирої уваги й праці. Деклямацію „Шевченкові" авторства Зої Когут добре виголосила Оксана Біла. Нарешті корона вечора — наш улюблений хор „Дніпро" зі своїм диригентом о. прот. М. Бринем.

Його пісні: „Ой не п'ються пива-меди", аранж. В. Ступницького; гармонізація на мішаний хор К. Цареградської; „Утоптала стежечку", аранж. Ступницького зі сольостом Тані Вовк; „Бандуристе, орле сизий", гармонізація на мішаний хор Цареградської; „Реве та стогне" муз. Д. Крижанівського, обр. Авдієвського. За ці пісні, їх дбайливе виконання хор дістає щирі оплески.

І знову прощальна усмішка нашого диригента, який зумів вдержати хор чвертьстоліття і приготовляє його дорісті.

Замітним є участь і то численна молоді у виконанні точок програми. І на мою скромну думку, деклямувати з Шевченка треба легкі речі і таки напам'ять, бо вивчені вірші залишаться в пам'яті на ціле життя. З прочитанним віршем — діло друге.

Рівень концерту добрий, невелика заля заповнена, при виставці Андрій Каркоць дає пояснення, як то було на Зимових Олімпійських Ігрищах; бачу відзнаки, репортажі, знімки з ігрищ, із „Свободи". Підходять ті, яким справа поширення української книжки не байдужа. Це члени Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ). Платять вкладки, складають датки на Видавничий фонд. На книжку же українська дітвора. А на програмі Академії: „Учітеся...І чужого научайтесь, Свого не цурайтесь!"

Що дорожче від Шевченкового Слова?

Василь Пакуляк

Відзначення Шевченкових роковин при катедрі св. Покрови в Савтфілді

Школа релігії й українознавства ім. Лесі Українки при православній катедрі св. Покрови в Савтфілді коло Детройту щорічно влаштовує святкове відзначення роковин великого сина України, поета і пророка Тараса Григоровича Шевченка. В цьому році, як і в попередніх, відзначення роковин відсвятковано дуже успішно. В неділю, 16-го березня, приявність далеко більшого як звичайно числа старших, студентів, учнів і шкільних дітей молодшого віку створювала піднесений святковий настрій. Катедра під час Служби Божої була виповнена віруючими.

Після Літургії о. настоятель протоієрей Нестор Столярчук з трьома вівтарними прислужниками в супроводі катедрального хору під диригентурою інж. Петра Ів. Китастого урочисто відслужив Панахиду за спокій душі великого сина України Т.Г. Шевченка. В почесній сторожі з прапорами стояло понад двадцять осіб молоді — членів ОДУМу, студентів і школярів. Згідно з розпорядженням Консисторії Української Православної Церкви, під час Панахиди проведено збірку на допомоговий фонд, яка дала 96 дол. Після закінчення Служби Божої і Панахиди в церковній залі матері шкільних дітей гостили приявних на святі — коло триста осіб — смачним обідом, приготованим ними під зарядом Батьківського комітету школи.

Перед початком програми Свята, яке відкрив отець-настоятель протоієрей Нестор Столярчук, парафіянин С. Добровольський показав світлини з недавньої поїздки до Києва та Канева. Світлини в більшості були з експонатів музею, пам'ятників і Могили Т. Шевченка.

Програму Свята почав співом „Заповіту" шкільний хор під акомпаньямент на піяно учительки співу Ірини Смик. В першій точці показали свою здібність наймлеаші: учні садочку, підготовчої, першої, другої та третьої кляс. Проспівали вони три пісні: „Поклін тобі, Тарасе", „Кого я люблю", та „Гей там на горі", за що одержали заслужені оплески присутніх. В другій точці учениця дев'ятої кляси Анна Мільчинська виголосила реферат, який супроводили деклямації: „Сон" — Ніни Кліш, „Мені тринадцятий минало" — Юрія Бориска „Доля" — Юрія Короля і Олега Карпенка, „Думи мої" — Павла Стоцького, „Марія" — Лізи Мільчинської і та „Твій дух живе нами" — Михайла Василенка. Мова та дикція дітей були зразковими.

Ансамбль молодих бандуристів під керівництвом Михайла Сердюка виконав дві пісні: „Думи мої" та „Зоре моя вечірняя". Перші кроки членів молодого ансамблю в опануванні складного музичного інструменту—бандури і їхня зіграність є запорукою майбутнього удосконалення цієї мистецької одиниці.

Після виступу ансамблю, показано сценічну картину з життя Тараса Гр. Шевченка „Віщий сон". Приготовила відповідну декорацію та підготувала цю п'єсу учителька Надія Романчук. Ролі виконували: Тараса — Андрій Карпенко, Марусі — Христина Коваленко, Андрія — Олександер Петрушка, Янгелів — Петро Жура, Тарас Василенко, Віктор Літкевич, Василь Король, Юрій Бориско та Симон Пакула. Виразна мова та вірні на голоси були пов'язані з добрим виконанням ролей. На особливу увагу заслуговують виконавці ролей Тараса та Марусі, в них проявляється вроджений артистичний талант.

В наступних точках виступили учениці восьмої кляси: Наталка Коваленко, яка на фортепіяні виконала пісню „Два кольори", і Наталка Притула, яка продеклямувала вірш „Поклін тобі, Тарасе". На закінчення 20-ох учнів старших кляс проспівав під акомпаньямент Ірини Смик декілька пісень: „Сонце гріє", „Мала кантата" і „Реве та стогне" на тлі деклямації учениці сьомої кляси Надії Пахолюк. Славнем „Ще не вмерла Україна" у виконанні хору та всіх присутніх закінчено святочну програму.

Цілу програму виконано добре, за що присутні на залі заслужено винагороджували виконавців оплесками. За програму відповідала учителька Надія Романчук, їй допомагали всі учителі. Програму вів учень дев'ятої кляси Андрій Смик.

Поклін безсмертному Кобзареві

Ст. Петерсбург, Фльорида. (В. Г.). — Далеко від святої могили у Каневі, далеко від просторих степів, байраків та підневільних сіл, що неначе писанки повинні б красуватися, — невелика громада цього міста щирим серцем спом'янула Генія ще поневоленої України в неділю, 23-го березня.

Голова Українсько-Американського Товариства Марійн Сеник започаткував цей концерт кількома словами, зазначуючи, який дорогий цей день у душах усіх українців. Дальший провід всієї програми він передав Богданові Бемикові, диригентові хору.

Зворушливе „Як умру, то поховайте" залунало милозвучно, а величні слова „Заповіту" неначе відроджували всіх, що в щоденній метушні забувають про долю Батьківщини, що нині-завтра мусить перервати кайдани та щасливо зажити в „своїй хаті".

Після цієї пісні д-р Василь Гуцуляк виголосив святочну промову. Промовець суттєво на канві коротенької біографії Поета-Пророка накреслив красу, силу та невмирущість ідей Т. Шевченка, що є і будуть назавжди наріжним каменем української духовости. Пост як прометеївський Борець за святі ідеали вільного державного існування України, своїм невгасимим вогнем дальше огріває душі всіх героїв, що різно борються за здійснення його великої Правди.

„Кобзарю, знов до тебе я приходжу, Бо ти для мене совість і закон" (Ліна Костенко). — Наш великий Поет є постійним дороговказом-совістю для борців, що йдуть шляхом Його заповітів.

Сьогоднішні кремлівські царі, царенки та всякі брехливі інтерпретатори „Кобзаря" спотворюють, перекручують ясні думки Т. Шевченка. От, наприклад, його „А москалі і світ Божий в пута закували" вони так переклали на російську мову: „А царица даже воздух в цепи заковала" („А цариця і повітря в кайдани скувала"). Яка різниця від правдивих слів Поета!

Як ворог не скажеться би, Україна таки діждеться свого праведного закона і воскресне в своїй величі та силі, як одна з найкращих держав у світі! А тоді всі ми разом із безсмертним Кобзарем помолимося „як вільні діти".

Після 20-хвилинної промови українською мовою промовець декілька хвилин пояснив англомовним слухачам основні ідеї Шевченкової творчости та його вселюдську вартість в скарбниці культури всього людства.

Хор продовжував свій спів: „Думи мої, думи мої" неначе зв'язали всіх в одну душу одностайної застанови... Після цього тріо: Н. Бучинська, В. Копинець і С. Чіх, дуже гарно відспівали „Зоре моя, вечірняя".

Богдан Бемко в супроводі згаданого тріо пань заспівав „Ой нагнувся дуб високий", а вдячна публіка щедро дякувала йому за прекрасне виконання. Проф. Олександер Омельський, що постійно приграває на піяно, заграв свою власну композицію „Чорне море": уважливий слухач неначе плив з козаками по синьому морі — так глибоко зворушувала ці його мелодії. „Сонце заходить, гори чорніють" зі сольовою участю Н. Бучинської та Василини Копинець було дальшою точкою концерту. „Розвивайся ти, високий дубе", слова І. Франка, муз. Стеценка, із сольовим приспівом Людмили Жаске був завершенням всієї співочої частини цього свята. Нелегка кантата дуже вдало та милозвучно полонила повну увагу святкової громади, що вдячно оплескувала виконавців.

Радісне „Ще не вмерла Україна" була вінком цього святкування, присвяченого найбільшому Синові українського народу.

Василь Гуцуляк

В УВАН ВІДЗНАЧАТЬ 100 РІЧЧЯ НАРОДЖЕННЯ В. ВИННИЧЕНКА

Ню Йорк, Н. Й. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА — Комісія для вивчення і публікації спадщини Володимира Винниченка влаштовує наукову конференцію з нагоди його 100-річчя від дня народження. Конференція відбудеться в суботу, 26-го квітня ц.р., о год. 2-ій по полудні і в неділю, 27-го квітня у цій же годині в залі УВАН при 206 Захід 100-та вулиця. На першій сесії в суботу, доповіді виголосять: Іван Лисяк-Рудницький, Роман Ільницький, Данило Струк, Володимир Смирнів, Петро Одарченко. Сесію відкриє Юрій Шевельов, а вестиме Олег Федишин.

На другій сесії, в неділю, доповідачами будуть: Тарас Гунчак, Григор Лужницький, Богдан Рубчак, Леонід Рудницький, Доменіко Ді Марко, Валерій Ревуцький. Керівником цієї сесії буде Василь Омельченко, генеральний секретар УВАН, а кінцеве слово скаже Григорій Костюк.

Свято Т. Шевченка в Сиракузах

Сиракузька українська громада поминає генія свого народу щорічно. Окремо робить це Школа українознавства ім. Л. Українки і окремо ціла громада під патронатом Відділу Українського Комітету Америки.

Цьогорічний громадський концерт в честь Тараса Шевченка відбувся у день Кобзаря. Громадські концерти, як правило, відбуваються в залі Українського Народного Дому. Головним промовцем на Святі Шевченка був проф. д-р Степан Чорний, який зумів своїм палким словом заволодіти увагу досить численної публіки.

У програмі святкового концерту участь брали: мішаний хор „Сурма" під диригентурою Марусі Качмар; бандуристки Христя та Уляна Клюфас; співочий ансамбль СУМА „Чорнобривці" та окремі деклясматори.

Хор „Сурма" почав концерт „Заповітом", а опісля виконав „Думи мої" на слова Т. Шевченка. Солістом другої пісні був Микола Годжак. Хор виступив удруге на кінець концерту з піснями: „Ой, горе тій чайці", муз. М. Леонтовича, і „Пісня про Дніпро", муз. П. Майбороди. Солістом другої пісні був Григорій Диньо.

У гарному виконанні юних бандуристок були чотири пісні: „Ой, пописли утко", обр. М. Опришка; „Зоре моя, вечірняя" — слова Т. Шевченка, муз. Я. Степового; „Ой, важу я, важу", обр. Г. Китастого; „Дума про Бандарівну", обр. Г. Китастого. Остання пісня своїм особливо гарним і темпераментним виконанням викликала захоплення публіки і бурю оплесків.

Ансамбль „Чорнобривці" вдало виконав пісні — „Мати синові", слова В. Симоненка, муз. Пашкевича, і Шевченкову „Тополю".

Пісні перепліталися мистецьким виконанням поем Т. Шевченка: Лідія Войтович деклямувала уривки з „Послання до мертвих, живих і ненароджених", а Ніна Новохатько — поему „Тополя". Уривки із поеми „Гайдамаки" зворушливо деклямував недавній каторжник Норильська й інших російсько-комуністичних концтаборів Сибіру — Лука Жабич.

На загальну думку присутніх, Шевченківський концерт у виконанні місцевих сил нашої громади був гарним і вдалим, а це з черги свідчить про те, що Сиракузька громада при добрій волі може викресати з себе достатню власних сил і талантів, щоб гідно віддати честь Пророкові українського народу.

Микола Дупляк

ПОНАД 300 ОСІБ-МЕШКАНЦІВ МІСТЕЧКА Біллеріка у стейті Массачусетс, створивши „людський ланцюг", перенесли на протязі трьох годин всі бібліотечні матеріяли зі старої будівлі бібліотеки до нової, заощадивши міському управлінню біля 4,000 дол. Це містечко, яке начислює біля 40,000 населення, побудувало нову бібліотеку коштом 1,1 мільйона долярів, перетворивши стару будівлю, якій 100 років, в історичну пам'ятку. При помочі „людського ланцюга" перенесено понад 38,000 книжок та сотні магнітофонних стрічок інших архівних матеріялів.

Роковини Тараса Шевченка в Асторії

Заходом Школи українознавства при парохії Чесного Хреста в Асторії відбувся концерт у пошану Тараса Шевченка 16-го березня.

Всі учні українознавства святочно зібралися в залі парохіяльного дому, щоб відсвяткувати роковини Великого сина України. В барвистих українських одягах, з веселими очима і рум'яними личками школярі збуджували в чисельно зібраних присутніх багато радісних думок.

Наші школи виконують дуже важливе завдання у виховуванні нового покоління і цьому присвячує управа школи під керівництвом Марії Нестерчук багато уваги. Катехитом школи є отець парох Кристофор Войтина.

Програму імпрези приготовили учителі школи: М. Нестерчук, директорка школи; Марія Михайлів; Марія Олинець; Віра Хоманчук; Богданна Слиж; Володимир Явдошин і Лідія Магун, опікунка дошкілля. Свято відкрила директорка Марія Нестерчук, коротким словом привітавши всіх присутніх, а учень восьмої кляси Олесь Дусанівський привітав від школярів. Хор школи під орудою М. Олинець гарно відспівав такі пісні: „Заповіт", Учітеся, брати мої", „Садок вишневий", „Зацвіла в долині червона калина", Поклін Тобі, Тарасе" і „Реве та стогне". Слідували деклямації, почавши від дітей садочка. Маленькі продеклямували вірш „Україна". Учні першої і другої кляс віддеклямували збірно „Хто Шевченко?" Третя і четверта кляси рецитували вірш „І досі сниться". П'ята кляса, якою опікується В. Явдошин, виконала інсценізацію „Розрита могила", а шоста кляса дала збірну деклямацію „Ґамалія". Сьома кляса, якою опікується М. Михайлів, гарно відіграла сценку „Тарас-пастушок", ролю Тараса грав учень Андрій Олинець. Учні восьмої кляси дали інсценізацію баляди Шевченка „Причинна". Всі учні з почуттям відігравали свої ролі, за що присутні сердечно їх оплескували.

Реферат на тему „Шевченко й молодь" відчитав Теодор Боднар, учень восьмої кляси. При школі зорганізована танцювальна група українських народних танців, що її веде вміло Оксана Бачек, тож і не дивно, що своїм танцювальним виступом учні збагатили програму свята. З приємністю треба ствердити, що національна свідомість дітей зростає, а це дає запоруку на добре майбутнє. У виконавців і глядачів залишився гарний спомин про імпрезу.

Марія Михайлів

Свято в честь Шевченка в школі українознавства т-ва „Рідна школа" в Детройті

Під гаслом: „Учні в поклоні Великому Кобзареві", відбулося 29-го березня ц.р. в авдиторії Школи українознавства свято в честь Тараса Шевченка, програму якого виконали учні в присутності священиків, батьків та членів учительського збору.

Замість доповіді про Шевченка, учні 9-ої кляси Д. Демчук, А. Музичка, Т. Рудницький і Д. Феденко читали по черзі текст під назвою „На пошану Тараса Шевченка". Гарна розповідь про життя і творчість поета допомогла зрозуміти дітям, хто був Шевченко й чому так величаво рік-у-рік обходимо його роковини.

Шкільний хор (коло 40 школярів) виконав під проводом проф. Кирила Цепенди „Учітеся, брати мої", „Поклін Тобі, Тарасе!" та „О, Україно!". На тлі хору рецитував Шевченкові слова учень третьої кляси Ітіян Шелей, а учень восьмої кляси Тарас Черниш деклямував „Мені однаково". Обидва вони з глибоким чуттям передали ці твори.

Твір Уляни Кравченко „В Шевченкові роковини" справно виконали учні другої кляси.

Учениця дев'ятої кляси Христя Ляш виконала з чуттям на фортепіяні „Елегію" Миколи Лисенка.

„Розриту могилу" Тараса Шевченка рецитували учні восьмої кляси: Б. Кальба, К. Козак, З. Павлюх, О. Совірка й А. Томків. Мелодію со слів „Думи мої" виконали учениці шостої і сьомої кляс Х. Андрушків, С. Гришко та А. Ляш.

„Великдень" Тараса Шевченка — монтаж поезії, сполучений з гагілками, виконали дуже вдатно учениці четвертої і п'ятої кляс.

Програма свята закінчилася ефектовним виступом Юних Бандуристів, які відспівали „Зоре, моя вечірная", „Думи мої" та „Заповіт". Мистецькими керівниками й інструкторами Юних Бандуристів є М. Сердяк, Ю. Метелинський і А. Китастий, адміністратором — д-р Р. Блюй.

Цілу програму свята вміло вела учениця 10-ої кляси М. Дутко.

Директор І. Тарнавська подякувала вчителям за підготову учнів до виступу та всім виконавцям.

Оформленням сцени займалися члени Батьківського комітету.

Хоч доля кинула нас далеко від рідного краю, та наша рідна школа, яка несе найбільшу відповідальність за виховання українських дітей, подбала про те, щоб гідно відсвяткувати роковини Великого Тараса.

Христина Юзич

Українська громада в Кергонксоні в роковини Тараса Шевченка

Під час святкування Шевченківських роковин у Кергонксоні сидять (зліва): Микола Василик, голова Відділу УККА; заступник голови проф. Володимир Бакум — диригент хору; Оксана Бакум — учителька української школи; о. парох д-р Богдан Волошин; Міля Ренер — імпрезова референтка Відділу УККА; Іван Коровицький — головний доповідач на святі. Позаду хор „Золотий гомін" у Кергонксоні.

Кергонксон, Н.Й. (Н.Н.). Заходами Відділу УККА 23-го березня відбулося тут свято в честь Пророка України — Тараса Шевченка.

Ціла громада спільними силами виявила соборність та показала зрілість національної свідомости. Громадяни молодші і старші віком, зібрані зі всіх закутин українських земель, власними силами підготовили програму, яка була гідна мистецької оцінки.

Сильно залунав на залі „Заповіт", який виконали злучені хори: „Золотий гомін", хор кергонксонських сеньйорів, та хор Школи українознавства під управою проф. Володимира Бакума. Опісля добре писалася Школа українознавства збірною рецитацією „До Основ'яненка". Окремі деклямації виконали: Орест Лебедович — „Садок вишневий", Уляни Кравченко — „Поклін Тарасові", та Андрій Цимбал — „Село". Шкільний хор відспівав „Реве та стогне" при супроводі на бандурі учениці С. Савеської, та „Думи мої" при супроводі на гітарі молодого Бориса Бакума.

Цінну доповідь про Тараса Шевченка виголосив Іван Коровицький, який представив Т. Шевченка не тільки як поета, але також як педагога.

На закінчення хор „Золотий гомін" під диригентурою проф. Володимира Бакума гарно виконав пісні: „Жнива", „Зоре, моя вечірняя" і „Сонце заходить".

Голова Відділу УККА Микола Василик щиро дякував всім виконавцям програми та всім тим, які спричинилися до цієї успішної імпрези. Особливе вирізнення було дане членам хору „Золотий гомін" і його диригентові, які, не звертаючи уваги на різні труднощі, доказали, що при добрій волі громада може виявити свою красу і життєздатність.

Відзначення 30-річчя геройської смерти сл. п. генерала Шухевича — Тараса Чупринки в Балтіморі

Заходами та з ініціятиви Організацій Українського Визвольного Фронту: ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СУМА, громада міста Балтімору величаво вшанувала сл. п. генерала Тараса Чупринку у 30-річчя його смерти, в неділю 9-го березня в українській католицькій церкві св. Михаїла. Парох о. Іван Дорнич відправив Службу Божу і Панахиду, під час яких співав церковний хор під диригентурою д-ра Дмитра Кострубяка.

Отець Іван Дорнич у проповіді сказав, що генерал Роман Шухевич — Тарас Чупринка є одним з найбільших речників української революції — визвольної боротьби нашої доби, і є прикладом до наслідування. Він був людиною сильної віри і кришталевого характеру. У Панахиді взяли участь хорунжі з національними прапорами.

Святкову академію відкрив голова 14-го Відділу ООЧСУ Володимир Стельмах, привітавши присутніх гостей на залі і подав зміст святкової програми.

Святочний Апель перевів Іван Корнофель-Лоза, колишній вояк УПА, закликавши гостей вшанувати пам'ять генерала Тараса Чупринку однохвилинною мовчанкою. Святкову доповідь виголосив відомий громадський і політичний діяч, проф. д-р Михайло Кушнір з Вашінґтону. Прелеґент підкреслив тяглість традиції вшановування наших лицарів — героїв національної боротьби. Присутні вислухали з великою увагою доповідь, що була цікава й глибокого змісту.

У другій частині успішно виступив Юний Сум з деклямацією Марка Боєслава „Був наказ", у якій брали участь: Оля Монастирська, Нуся Ґой, Мирон Ціздин, Марко Б. Ласюк, Оля Монастирська, Марко Б. Ласюк добре віддеклямував вірш „Тарас Чупринка" В. Щур. Три повстанські пісні: „Чи чуєш, мій друже?", „Цвіла, цвіла калинонька", „Заплакали карії очі", гарно співали дуетом Нуся Ґой і Мирон Ціздин, за що присутні привітали їх щирими оплесками. Спільним співом „Не пора, не пора" закінчено програму свята, після чого голова 14 Відділу ООЧСУ Володимир Стельмах сердечно дякував проф. Михайлові Кушніреві за цінну доповідь, як рівнож подякував усім виконавцям за успішне свято та попросив усіх до перекуски, яку приготували членки ОЖ ОЧСУ.

На свято були також виготовлені гарні програмки роботи К. Бабяка, що залишаться добрим спогадом про свято.

Володимир Стельмах

Павло Плішка співає в Торонті

В неділю 2-го березня Павло Плішка дав у Торонті свій перший концерт. Концерт цікавий тим, що це не лише перший самостійний концерт співака в Торонті, а ще й влаштований українською громадою. Концерт влаштував керівник радіопрограми „Пісня України" Прокіп Наумчук і він відбувся під патронатом Комітету Українців Канади, відділ Торонто, в залі Конвокейшен Гол Торонтського університету 2-го березня по обіді та пройшов з велики успіхом.

Павло Плішка, передовий соліст Опери Метрополітан у Ню Йорку, володіє своїм інструментом — глибоким і м'яким ліричним басом — свобідно. Його пісні й арії були повні відчуття, змісту та настрою, від глибоко ліричних до драматичних. В програмі концерту були чотири арії італійською мовою, цикл чотирьох пісень англійською мовою та вісім пісень українських композиторів. У всіх трьох мовах кожне слово було виразне, зрозуміле та повне змісту й характеру твору.

Свою програму відкрив Плішка Шевченковим „Гетьмани" Лисенка, де співак відразу полонив слухачів безпосередністю передачі твору, його глибоким драматизмом, силою розмаху. Слідували „Баляда про Довбуша" — аранжував Задора, „Безмежне поле" — слова Франка, муз. Лисенка і „Весела пісня" — аранжував Ревуцький. Твори, контрастні у своїх характерах, прозвучали переконливо. Цикл „Чотири пісні для азартних ігор", комп. Джона Джейкоба Найлса, вийшов надзвичайно. Особливо „Колискова", яку Плішка заспівав з такою ніжністю, сумом та надією, що вона залишиться незабутньою. Надзвичайно виконаною арією Моцарта „Мадаміна" з опери „Дон Джованні" закінчено першу частину програми.

В другій частині Плішка виконав три арії: „Ла калуння" — Россіні з опери „Севільський цирульник", арію з опери „Макбет" Верді та „Елла джаммаі мамо" з опери „Дон Карльос" Верді. В українській групі пісень Плішка виконав: „Ой, Дніпре" — слова Шевченка муз. Лисенка; „Козацьку тугу" — аранжував Стеценко; „Пісню журавлів", слова Лепкого, аранж. Ревуцького; та „Минають дні" — слова Щевченка, муз. Лисенка. Співакові акомпанював Тома Гриньків, молодий і дуже добрий піяніст з Ню Йорку.

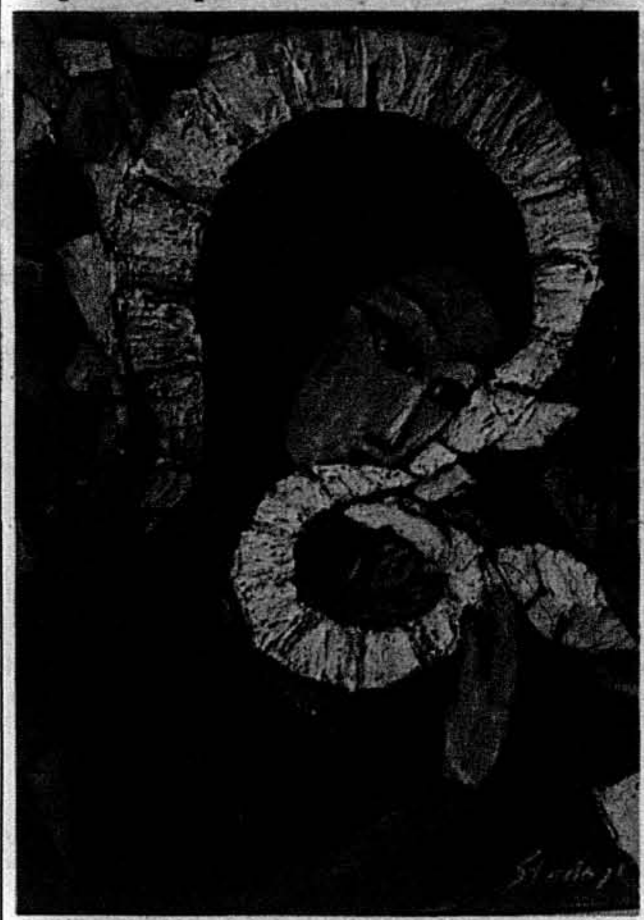
Захоплена публіка з ентузіязмом, стоячи, оплескувала Павла Плішку. По концерті відбулося сердечне прийняття, як також інтерв'ю, яке пізніше можна було побачити на українській телевізійній програмі. Там він, між іншим, сказав, що вже наспівав приблизно 15 пластинок різних опер, в яких він виконує басові партії, а недавно наспівав пластинку українських творів. Причина для того? Щоб його пісня могла полинути туди, куди він, може, ніколи би не міг поїхати...

Наш співак мріє також наспівати пластинку українських творів з хором у супроводі бандур.

Строгий торонтський критик Джан Кракґлюнд з „Ґлоуб енд Мейл" в суперлятивах писав про цей концерт. Ось, наприклад, про арію Моцарта з „Дон Джованні" він сказав: „...це був Моцарт розкішно фразований, чудово ліричний, у бездоганному стилі. Якости, яку рідко коли можна почути на нашій або якійнебудь іншій оперній сцені..."

Оксана Бризгун-Соколик

У Філядельфії відбудеться образотворча виставка Я. Стадника

Ярослав Стадник-Мадонна

В приміщеннях Вищої Української Дівочої Школи в Дженкінтавні, біля Філядельфії, відбудеться в днях 4-11 травня, ц.р., образотворча виставка Ярослава Стадника. Відкриття виставки з коктейлем відбудеться в неділю 4-го травня о 4-ій год. по полудні. Любителі мистецтва Філядельфії й околиці матимуть нагоду перший раз запізнатися з творчістю доброго, але із-за своєї надмірної скромности мало розреклямованого майстра пензля.

Мистець Ярослав Стадник народився в Черняхівцях біля Збаража, Галичина. Завірюха Другої світової війни закинула його до Італії, де він закінчив з відзначенням Академію мистецтва в Римі, де також уперше брав участь у виставках організації міжнародних мистців.

Прибувши до Америки, Я. Стадник продовжував мистецькі студії на університеті Анн Арбор, Мічиґен, і став членом організації американських малярів і графіків. Він бере участь в різних мистецьких американських виставках, на яких одержав декілька нагород та відзначень. Рівнож виставляв свої твори в стейтах Массачусетс і Ню Джерзі.

Для українських знавців і любителів мистецтва ньюйоркської метрополії Я. Стадник відомий із кількох збірних та двох індивідуальних виставок, що відбувалися в Ґалерії ОМУА в Ню Йорку.

Для повнішої характеристики Я. Стадника як мистця слід додати, що крім доброї мистецької освіти він має вроджений мистецький талант, який успадкував по матері, що походила з роду Борачків. З того роду вийшли: відомий маляр Борачок, декан малярського факультету Київського університету, та замітний своїм великим індивідуально - характеристичним малярством, уже покійний артист-маляр Северин Борачок.

Як маляр, Я. Стадник вирізняється великою кольоритністю. Він просто зачаровує глядачів своєю многобарвністю. Його краєвиди і квіти, якими він милується, насичені веселковими барвами, що полонять очі. Для Я. Стадника образотворче мистецтво — це колір, і тому всі його картини насичені яскравими барвами.

Тематика його творчости багатогранна: він малює краєвиди, квіти, натюрморти і релігійні композиції. Часто опрацьовує рідну українську тематику. У його творах слідні різні модерні стилі: імпресіонізм, експресіонізм, абстракціонізм і кубізм, але всі вони подані в легко стрийнятливому виконанні.

Для урізноманітнення і доповнення образотворчої виставки Я. Стадника мистецька рада школи запросила до участи також відому мисткиню, Ярославу Геруляк, яка виставить свою кераміку.

Мистецьке керівництво Вищої Української Дівочої Школи у Дженкінтавні влаштовує високоякісну мистецьку виставку і сподівається, що українські і американські шанувальники мистецтва Філядельфії й околиці будуть задоволені з неї.

С.Ж.

ЧИ МОСКВІ ПОЩАСТИТЬ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

найменшій мірі могли б викликати в читачів почуття гордости чи любови до свого національного „я". Ну, і, звичайно, напевне ще буде появлятися пропагандивна література в українській мові для населення тих „глухих" закутків України (переважно сіл), де ще якось жеврітиме українська мова...

Не можна забувати, що загроза винародовлення для українського народу дуже серйозна і дуже реальна. Бо, як доречно підкреслила д-р Ніна Караванська, „не було ще такого режиму, такої імперії, яка так би наступала на душу. Всі імперіялісти були жорстокими, всі імперії нищили своїх підлеглих, всі вони вели наступ на фізичне тіло, але щоб так нівечити душу — ще не було в історії, ще не було такого підлого й підступного режиму. І встояти перед усім тим, перед тією навалою тиску... побутового матеріялізму, під тиском ідеалів суспільного корита, коли з людини вичавлено все, що робить її духовим створінням — дуже тяжко".

Тяжко, але можна і треба!.

На щастя, в протилежності до минулих часів, Москва, правдоподібно вже не матиме досить часу, аби народи, які вона „проковтнула", „перетравити" у своєму ненаситному „котьолку". Найкращим прикладом цього може бути недавня окупація Афганістану. Все більше і більше, і то порівняно швидким темпом, збирається хмар над ще єдиною в світі нерозчленованою совєтською імперією, яка, наче грабіжник, якого зловлено на „гарячому", хоч ще на всі боки відгрожується і наступає, але який вже усвідомив собі, що потенційні сили його противників занадто могутні й численні аби він міг їх подолати, і тим самим, щоб його дії знову могли залишитися безкарними. І, хто знає, може передбачення Альмарика про розпад совєтської імперії в 1986 році дійсно сповняться!

Єдиним рятунком не лише для української мови, але і українського народу взагалі, є одне: якнайскорше визволитися з-під ярма комуно-московського окупанта.

Відбулися річні збори „Самопоміч" в Чікаґо

В Чікаґо 23-го березня відбулися річні збори кооперативної каси „Самопоміч", на яких уступаючих членів з малими змінами наново обрано до складу керівних органів. На першому післявиборчому засіданні керівні органи каси „Самопоміч" уконституувалися у такому складі: президія: президент — Роман Мицик, віцепрезидент — Роман Бігун; фінансовий референт — Роксоляна Гарасимів, секретар — Олексій Пошиваник, почесний президент — Омелян Плешкевич. Члени ради директорів: Ігор Вислоцький, Віктор Войтихів, Іван Павлик, Ореста Пілецька-Фединяк, Михайло Кос, Лев Казанівський. Почесні члени: Ярослав Войнаровський, Стефанія Кочій, Александер Нагорняк. Кредитовий комітет: голова — Уляна Гриневич, заступник голови — Іван Печенюк, секретар — Галина Олек, члени — Теодор Яцків, Хризант Костюк. Контрольна комісія: голова — Любомир Джулинський, заступник голови — Любомир Климкович, секретар — Володимир Гайдук, члени — Михайло Пилипчак і Антін Коцепула.

Річні збори, на яких було коло 180 осіб, відкрив і провадив ними президент Роман Мицик. У своєму звіті він підкреслив, що досягнення каси „Самопоміч" завдячується зрозумінню і довір'ю громади до своєї української інституції та відданому керівництву й фаховим працівникам каси.

Екзекутивний директор-фінансовий референт Роксоляна Гарасимів до свого фінансового звіту детально зреферувала економічний стан держави, в системі якої перебуває і каса „Самопомочі" із усіма державними приписами й обмеженнями. Д-р Гарасимів підкреслила, що коли ринок банків у позиках доходив до 20% і виплачували високі різнородні цертифікати, федеральні кооперативні каси, в цьому й „Самопоміч" (до кінця березня) федеральними законами були обмежені з позиковими відсотками до 12% максимум, а виплата відсотків на вкладах безпосередньо залежна від відсотків позик. Керівництво „Самопомочі" своєю далекозорістю, іноваціями й одночасно обережністю до українського громадського капіталу не тільки зберегло добрий стан установи, але й вело до дальшого росту каси — до 30,000,000 дол.

Почесний президент Омелян Плешкевич, доповнюючи звіт, ствердив, що спеціяльна резерва та прогресове діловодство, що не дуже давно було предметом критики, не тільки зберегло від труднощів, але і допомогло у рості каси.

Уступаючий довголітній голова кредитового комітету Александер Нагорняк у своїму звіті підкреслював відповідальність і скрупулятність праці комітету.

Після звіту голови контрольної комісії Любомира Джулинського, на його пропозицію збори уділили абсолюторію одноголосно із оплеками уступаючій управі.

Номінаційна комісія, до складу якої традиційно покликані три представники організацій молоді, була така: Віра Коновал (ОДУМ), Олег Гановський (Пласт) і Степан Дрозд (СУМА). Список нових членів до керівних органів, запропонований номінаційною комісією, був прийнятий одноголосно зборами.

У дискусії над звітами та у різному було більше привітів і схвалень, ніж запитів чи дискусії, тому що усі звіти були детальні й вичерпуючі. Між привітами президент спілки „Певність" д-р Юрій Куляс ґратулював керівництву каси „Самопоміч" за здоровий стан і ріст каси, зокрема в тяжкий і досить непевний фінансовий господарський стан держави.

Членство кооперативної каси „Самопоміч" на річних зборах ствердило довір'я до своєї української кооперативної каси „Самопоміч" та її наново вибраного керівництва. Каса „Самопоміч" — це українська соборна кооперація, це фінансова сила українців, яка служить українській громаді та на усіх відтинках допомагає їй.

Якщо ви є одні з тих, що тримають свої ощадності в чужих установах, або маєте знайомих, запитайте, скільки ті установи пожертвували на українські потреби. У відповідь чужі установи напевно скажуть: „Ватс дет?" Ставайте членами каси „Самопоміч". Запросіть своїх знайомих. Цим Ви не тільки допоможете українській громаді, але цим і Ви скористаєте з послуг своєї української каси.

Ол. Пошиваник

Академічний вечір у Філядельфії — „Муза за ґратами"

Коли преса принесла вістку, що 30-го березня у Філядельфії в приміщеннях УКУ відбудеться академічний вечір, організований студентами і присвячений переслідуваним патріотам України, словом Надії Світличної, речиталем студентів і студенток, книжковим базаром і товариською зустріччю з перекуском, — приємно було читати, що студентська молодь щось корисного і гарного робить — дає себе відчути в громаді в позитивному розумінні.

Цей вечір-зустріч молоді — відкрив і проводив ним студент В. Іваськів. Присутніх було 60 осіб.

Надія Світлична дала гарний перегляд поетів-шестидесятників сучасної України. Вони — це була молодь, що хотіла знати всю правду, не лише окрайці. Вони перші, що почали рух за правду. Вони навчали людей сумніватись у вартостях, які їм передавано урядово і стандартно. Не пішли на компроміс з режимом за винятком кількох: Драч, Коротич, Павличко, Вінграновський і ще дехто. Поетів шестидесятників характеризує велика любов до української мови, української культури і всього, що рідне. За те вони готові були піти на терпіння і жертву і пішли.

У наступній точці виступали такі студенти і студентки: Оля Михайлюк — „Вічній Жені" С. Караванського; Віра Бойко — скрипкове сольо „Українська Сюїта" композитора Дашака, акомпаньювала Р. Гарасимович; Наталка Ковалишин — „Естафети" Ліни Костенко; Павло Гурський — „Прелюдія" невідомого композитора з України, і „фуґа" композитора Колодуба; Маріяна Михайлюк — поема „Фантазія" Миколи Руденка; Марко Малий — композиція „Токата" Берковича і прелюд — Степового; Віра і Мирон Бойки — „Баркароля" Лисенка; Роксоляна Гарасимович — при фортепіяні.

Виконання всіх було на відповідному рівні, за що присутні винагородили їх оплесками. Книжковий базар і товариська зустріч з перекускою додали тону до вже приємної родинної атмосфери. Шкода лишень, що крім сімох молодих виконавців програми на залі було теж таке число присутніх студентів — тобто одна четвертина всієї публіки, хоч у першу чергу — це була зустріч молоді. А коли додати, що у Філядельфії і її околицях є біля п'яти сот українських студентів, то сум огортає душу.

Тому перед цією активною групою молоді, що влаштували вечір „Муза за ґратами" стоїть велике завдання: залктивізувати і решту української студіюючої молоді, а це — на мою думку — можна осягнути в першій мірі, видаючи сталу газету.

Академічний вечір „Муза за ґратами" був вартий того, щоб на ньому було не п'ятнадцять, а багато разів по п'ятнадцять молодих учасників і присутніх.

Зіновій Квіт

З дипломатичної акції ОУН і АБН

У зв'язку з загостреною міжнародною ситуацією підготовлено і вислано кілька родів меморіялів від Організації Українських Націоналістів за підписом Голови Проводу Я. Стецька до урядових чинників вільного світу.

І так у лютому ц.р. був пересланий меморіял до президента Джіммі Картера, міністра закордонних справ ЗСА С. Венса і дорадника в справах національної безпеки З. Бжезінського.

В цьому меморіялі з'ясовано, що агресія Москви в Афганістані — це природне явище московського імперіялізму, який є притаманний цьому народові від початку виникнення його держави. Експансія проводилася під різними кличами: „панславізму", „православ'я", а тепер комунізму. У меморіялі звертається увагу, що навіть у конституції СССР є окремі параграфи про підтримку для „національно-визвольних рухів і соціяльних революцій", щоб тим чином дати Москві змогу ініціювати все нові війни та втручатися у внутрішні справи других, вільних народів.

Московський плян на сьогодні — це опанувати стратегічно важливі позиції в Азії й Африці, щоб відрізати індустріялізовану Західню Европу від багатих на природні поклади країн Близького Сходу й Африки. Найкращою відповіддю ЗСА на агресію в Афганістані було б між іншим визволення Куби, яка являє з себе московський бастіон для завоювання Південної Америки і постачає Москві наємників для опанування Африки.

Меморіял звертає окрему увагу на національне питання, на поневолені народи в московській імперії, визволення яких єдино могло б дати тривалу розв'язку світової кризи, бо було б усунене постійне джерело конфліктів, загрози для ще вільних народів від московського імперіялізму. Національне питання в СССР не може бути трактоване, як внутрішне питання Москви, а навпаки — концепція визволення поневолених народів повинна стати складовою частиною закордонної політики вільних країн світу. Далі в меморіялі подається національний стан в московській імперії і таке ж процентове відношення в Червоній армії та аналізується можливості допомоги поневоленим народам у їхній боротьбі. З'ясовано зокрема далекосяжне значення самостійности України, яка своїм природними багатствами, населенням, а головно — безперервною боротьбою є ключем до розвалу імперії, а тим самим — до самостійности всіх поневолених народів.

З дещо відмінним змістом був висланий меморіял до прем'єра Великобританії пані Течер і міністра закордонних справ лорда Карінґтона.

Меморіяли одержали міністри закордонних справ Бельгії, Німеччини, Франції, Данії, Фінляндії, Греції, Ірляндії, Італії, Еспанії, Люксембурґу, Голляндії, Норвегії, Портуґалії, Швеції й Швайцарії.

Меморіял,висланий до міністрів закордонних справ Єгипту, Японії, Австралії, Національного Китаю, Савді Арабії, Туреччини, Ізраїлю, вказував зокрема на велике пов'язання національної безпеки тих країн з визволенням поневолених народів, що рівнялось би розвалові московської імперії.

З південноамериканських країн меморіяли отримали президенти і міністри закордонних справ Аґентини, Бразилії, Парагваю, Мехіко, Венесуелі й Чіле.

До президента Пакістану вислано мемпріял з більш конкретнішими пропозиціями, а з представниками тієї країни відбулися окремі зустрічі. Також амбасадори в Бонні вгорі вичислених країн дістали копії меморіялів і супровідні листи.

Окремо розпрацьований був меморіял до місій країн вільного світу в ОН, а окремо до генерального секретаря НАТО — Й. Люндса.

На засіданні ЦК АБН при кінці січня 1980 року був запропонований головою АБН Я. Стецьком проєкт від АБН. Національні представники, ознайомившись з текстом, після деяких своїх доповнень прийняли текст меморіялу, який за підписами членів ЦК АБН був висланий американському й іншим урядам західніх держав, про що вже раніще було повідомлено.

С. П.

ТВОРЧИЙ ШЛЯХ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

це найхарактерніша риса його підходу до фолкльору. Зокрема часто Людкевич звертається до музичної творчости карпатських лемків, цікавої за своєю ладовою і ритмічною основою. Такою є пісня „В калиновім лєсє".

Перші ліричні хори Людкевича за стилістикою близькі до народної пісенности. Опрацювання їх позначене, як завважує сам композитор, впливом Миколи Лисенка, зокрема його обробок ліричних пісень. Пошуками засад народної лірики зумовлено, зокрема, звернення Людкевича до Шевченківського „Закувала зозуленька" (1897), теми дівочої самітности сирітської долі.

Щоб зберегти суцільність настрою, композитор задовольняється лише половиною вірша, але й використовує „мотив народної пісні про сирітку", реалізуючи в такий спосіб і поетову композицію настрою, і водночас здійснюючи синтезу народної стилістики в поетичній і музичній образності.

Ліричний сумовито-ніжний настрій накреслено вже першою побудовою з народною мелодією. Сам наспів неяскравий, але щирий, лагідний. Особливо важлива роля гармонії.

Друга частина хору — новий тематичний варіянт, виразніший емоційно, відтінений тональним зіставленням, розширений структурно-варіяційним повтором останнього речення.

Загалом трьома проведеннями куплетних побудов накреслюється рельєфна лінія розвитку, що поглиблює пісенний образ, створює відчуття цілісности, поетичної викінчености. Метода композитора близька до обробки ліричної пісні.

С. Людкевич, хоча багато створив у своєму довгому житті, та все таки нарікав, що це ще не досить. Жалував, що не сколектував творів Ніщинського, й повинен був записати кожне слово, що до нього сказав Франко, бо він мав добре вичуття музики.

НОВИЙ УРЯД ЗІМБАБВЕ ОПУБЛІКУВАВ СВІЙ перший бюджет. У видатках, запропонованих проєктом нового бюджету особливо значні суми призначено на допомогу убогим. Ідеться, очевидно, про чорну частину населення, бо білі в Зімбабве це з малими винятками дуже заможні фармери, підприємці, професіоналісти, тощо. Високий життєвий рівень білих у Зімбабве був головною причиною їхнього перебування в Зімбабве.

В ТРІПОЛІ, СТОЛИЦІ ЛІВІЇ, ЗАКІНЧИЛАСЯ конференція чотирьох арабських держав — Лівії, Південного Ємену, Альжиру, Сирії з участю голови ПВО, Ясіра Арафата, у якій полагоджено конфлікт Лівії з ПВО, при чому Лівія зобов'язалася відновити допомогу для ПВО в сумі 70 мільйонів долярів річно, а всі учасники договорилися створити спільне військове командування.

МЕШКАНЦІ СЕЛА БИНТ ДЖБЕЙЛ В ЛИВАНІ, які вбили двох ірляндських вояків,членів охоронного корпусу ОН, заявили , що вони й надалі вбиватимуть усіх ірляндських вояків, як тільки їм це вдасться, з пімсти за допомогу палестинським тиристам з боку ірляндців, наслідком чого загинули деякі їхні односельчани.

Інж. Микола Семанишин вибраний на голову УККА Нюарку, Ірвінґтону й околиці

В неділю 30-го березня в Українському Народному Домі відбулися загальні збори Відділу УККА, Нюарку-Ірвінґтону й околиці. Зборами проводила президія в складі: інж. Микола Семанишин — голова, Кость Степовий — заступник і Маріян Кормило — секретар.

Після молитви, що її провів о. Іван Наконечний, звітували: Петрух Ярослав, секретар; Боднар Володимир і Багрій Володимир,зовнішні зв'язки; проф. Ігор Зєлик, шкільництво; Ігор Ольшанівський, референт політичних зв'язків; Боженна Ольшанівська, жіночі організації; Володимир Боярський, референт національного датку; Кость Гречак, фінансовий референт; проф. Михайло Цяпка, голова; інж. Михайло Чайківський, голова контрольної комісії.

Після широкої дискусії уділено абсолюторію уступаючій управі та вибрано нову управу, яка відразу по зборах на своєму першому засіданні уконстантувалася, як слід: інж. Микола Семанишин — голова, д-р Микола Чировський — другий заступник, Маріян Кормило — секретар (укр.мова) та Володимир Боднар — секретар (англійської), Ярослав Петрух — фінансовий референт, Володимир Боярський — референт національного датку, Ірена Басняк — імпрезова референтка, Юрій Дребич — організаційний референт, Зенон Семанишин — представник студентів і Надія Бігун — представниця жіночих організацій.

Контрольна комісія: професор Михайло Цяпка, Кость Гречак, Василь Манько, Нестор Басняк і Дмитро Бобеляк. Товариський суд: мгр Адам Гординський, мґр Дора Рак, Андрій Дац, Юрій Дац і Володимир Псуй.

Листу кандидатів до нової управи запропонував зборам Нестор Басняк в імені номінаційної комісії, яка діяла перед зборами та під час їх.

Збори подякували попередній управі за її жертвенну працю, а особливо фінансовому референтові Костю Гречакові, який цю функцію виконував протягом 12-ти років.

М.К.

Психіятр про українську вдачу

Стемфорд, Конн. (М.Борисюк). — Лікар-психіятр д-р Юрій Савицький був головним бесідником на спільному сніданку, що його влаштувало „Чоловіче Товариство при Катедрі св. Володимира в Стемфорді" 30-го березня ц.р. Лікар Юрій Савицький недавно відкрив лікарську практику у місті Стемфорді побіч відомого українського лікаря д-ра Мирослава Драґана. Д-р Савицький — ґрадуант Медичного відділу Корнельського університету на відділі Медичного центру Нюйоркського шпиталя, своїм справді цікавим рефератом захопив слухачів, тому що симпатично і промовисто випровадив на арену нашу людину,що тут у цій країні починає здобувати собі місце серед американського інтелектуального світу.

Нова еміґрація, щок перейшла у рідному краю тяжку школу життя під чужою займанщиною, опинившись на вільній землі, відразу увійшла в течію американського життя і, маючи досвід власного життя, зуміла скоро пристосуватися до тутешніх обставин і швидко засвоїла собі всі корисні прийоми та настанови модерного життя.

Сталося це завдяки питоменній українській вдачі, що, зберігаючи своє власне „я", не дала себе зіпхнути до рівня „меншостей", а, твердо змагаючись за своє признання і позбувшись „комплексу меншевартности", продемонструвала свою ідентичність та у висліді заставила сторонніх партнерів у праці шанувати й рахуватися з „новим українцем".

Нова ґенерація за поштовхом батьків зуміла у великому суперництві з тут родженими американцями здобути собі професію власного вибору і зайняти становища в американському апараті завдяки своїм високим знанням та вмілості виявити свій досвід та ініціятиву. Тепер ми маємо численні кадри лікарів, інженерів, промисловців, вчителів,що зорганізовано ведуть перед у наших громадах і не занедбують своїх обов'язків супроти Церкви і громади. Якраз не якась політична група має переможний вплив на формування світогляду модерного інтелектуала-українця, а загальні і одностайні виступи збірноти, чи то молоді, чи студентства, чи молодих професіоналістів.

Сьогодні українська людина у сфері змагань за права свого народу має змогу більше причинитися до популяризації нашого імени, а зокрема доказати, що ми нація високих здібностей і культурних надбань. Під теперішню пору нам треба обов'язково сконсолідувати всю нашу наснаґу в цьому напрямі, щоб ми ясно і недвозначно під час теперішнього перепису населення в ЗСА явно-славно заявили наше українське походження, щоб твердими буквами було вписане ім'я „українець", щоб ми „стали пораховані", щоб відтак кожний з нами рахувався і шанував.

Стемфордська громада у числі понад двісті осіб прийняла оплесками науку психіятра і неодному із тих, що то ведуть теревені про спільний „казан", відкрила очі на поняття „етнічного кореня", що тепер став домінуючим у концепції американської державної політичної лінії.

Нам треба вимагати, щоб кожний кандидат на Президента, чи інші кандидати до Конґресу, чи леґіслятур, знали про наші домагання і деклярували свою підтримку наших аспірацій.

Так пройшов спільний сніданок, що став сполукою приємного із корисним,і о. декан монсеньйор Стефан Хрепта, подякувавши прелеґентові, закликав усіх вірних, щоб при переписі населення у випадку сумнівів голосилися до нього за висненнями. Стемфорд,центр культурний і релігійний, як бачимо, збагачується поступово молодими інтелектуалами,що не ховають свого українського імени, а гордо його демонструють серед американського загалу.

Розгром Москви під Конотопом

(Святкове відзначення 320-річчя в Лос Анджелесі)

Хор „Кобзар" з Лос Анджелесу під диригентурою маестра Володимира Божика під час відзначування перемоги України над Москвою під Конотопом.

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Відділ Лос Анджелес, в червні 1979 року вислав до СКВУ, УККА, КУК, централь усіх ветеранських організацій і Стрілецької Громади листи. До перших трьох такого змісту:

„Світлі Президії!

Ґротескова і гістерична дурійка большевицької пропаґанди ‚воз'єднання на віки' України з Росією з приводу 325-ої річниці Переяславського договору в 1654 році вимагає гідної протиакції, яка б перед цілим нашим народом як у діяспорі, так і в Україні, а також перед цілим цивілізованим світом здемаскувала віроломство і забріханість Москви, яка не дотримала постанов Переяславського договору так само, як від соток літ не дотримує інших підписаних нею договорів.

Найкращою нагодою того здемаскування є цього року можливість відзначення цілою нашою спільнотою у всіх країнах поселення у вільному світі 320-ої річниці перемоги під Конотопом у 1659 році, де збройні сили українського народу на чолі з гетьманом Іваном Виговським розгромили московську армію, яка проти постанов Переяславського договору увійшла збройно на українську землю, щоб її загарбати та поневолити.

Для того звертаємося до Світлих Президій з ввічливою пропозицією опублікувати в пресі відповідне звернення, щоб громадські організації спільно з ветеранськими, де такі існують, у всіх наших громадах у вільному світі відзначили не пізніше як до кінця цього року 320-ту річницю перемоги України над Москвою під Конотопом в 1659 році. Виголошення на тому відзначенні відповідної доповіді про цю нашу блискучу перемогу над москалями піднесе на дусі цілу нашу спільноту.

Для опрацювання такої доповіді можуть придатися долучені дві прилоги. В пресовому зверненні можна б згадати, що Світлі Президії можуть, на прохання, переслати копії тих двох прилог тим громадам, в яких намічені доповідачі мали б трудність роздобути джерела для опрацювання відповідної доповіді.

Наш Відділ ОбВУА робить вже потрібні приготування до такожо відзначення.

З глибокою пошаною до усіх трьох Світлих Президій.

За Управу Відділу ОбВУА: підписи: ...

2 пригоги: 1. Розвідка Юрія Тиса-Крохмалюка ‚Бій під Конотопом' (12 стор.) 2. Стор. 489 і 490 „Великої Історії України", вид. І. Тиктора 1948 р.

Ідучи за цим закликом, 9-го грудня 1979 року Відділ ОбВУА влаштував під протекторатом Українського Культурного Осередку і за співучастю СУМА, Пласту і хору „Кобзар" святкове відзначення розгрому Москви під Конотопом. На сцені виднів портрет гетьмана Івана Виговського і великий напис: „Розгром Москви під Конотопом 1659-1979".

Голова Відділу інж. О. М. Тишовницький відкрив свято вступним словом, заявляючи, що ця імпреза є нашою відповіддю Москві на її брехливу пропаґанду з нагоди 325-річчя Переяславського договору, що останній був актом „воз'єднання на віки України з Москвою".

Центральною точкою програми була доповідь „Бій під Конотопом" історика Юрія Тиса-Крохмалюка, яку в скороченні відчитав Святополк Шумський. Рівночасно висвітлювано: мапу України і три монументальні образи з боїв під Конотопом нашої визначної малярки Надії Сомко-Макаренкової, уродженки Конотопу. Публіка у великому напруженні переживала опис воєнної стратегії великого полководця — гетьмана і світлого подвигу хоробрих і завзятих козаків, котрі без вагання віддали своє життя за Батьківщину.

Точка „Вшанування Героїв Конотопу" викликала найбільш емоційне піднесення настрою. Заповідач голосив: присутні тут з прапорами ветерани українських і американських армій та представники Пласту і СУМА, а з ними вся українська громада в Лос Анджелесі складають у найбільшій пошані глибокий поклін Героям Конотопу! Публіка встає, однохвилинна тиша, прапори похилились, а сурма грає Останній салют.

На мистецьку програму склались: Мирослав Крук, меццо-сопрано: „Розкрийте зіниці" і „Жита". Микола Симчишин, тенор: „Горить моє серце" і „Січ в поході". Андрій Китастий, бандурист: дума „Бій під Конотопом". Група юначок Пласту: „В'язанки козацьких пісень". Гліб Старовійт: деклямація „Конотопська слава". Хор „Кобзар" — диригент маестро Божик: „Народним. Лицарям", „Пісня Мазепи", „Живи, Украйно" і український гимн. Проф. Леся Вахнянин-Куриленко: американський гимн і фортепіяновий супровід. Всі точки програми були дуже добре виконані, а публіка впертими оплесками домоглась наддатків.

Усім виконавцям програми і хористам належиться признання і подяка, теж пані Сомко-Макаренковій за випозичення прозірок, д-р Ярославові Пикулицькому за висвітлювання прозірок образів і мапи, а побр. Глібові Старовійтові, уродженцеві Конотопу, за його портрет гетьмана І. Виговського і декорацію сцени.

Імпрезу підготовила управа Відділу; Ярослав Білинський був організаційним референтом, якому допомагав голова; Теодор Данчевський був фінансовим, а Александер Муць — господарським референтом; Святополк Шумський був дуже добрим доповідачем і заповідачем. Молоденький сумівець Роман Чіч був сурмачем. Багато з учасників мали десятки миль дороги, тож був теж буфет.

Ідею відзначення Конотопу прийняла наша громада і ті, що взяли участь у програмі, надзвичайно прихильно, а многі висловлювали свій ентузіязм! Це ж бо є утривалення світлих подій з нашої історії, які ми досі не використовуємо для скріплення національної свідомости та гордости в молодшій генерації. А маємо їх більше в нашій історії. Простора заля УКО (колишнє кіно) була заповнена.

Треба підкреслити, що така імпреза без ґрунтовної доповіді не була б повною і задовільною. Історик інж. Юрій Тис-Крохмалюк на основі багатьох джерельних матеріялів вивчив ту визначну подію і написав розвідку „Бій під Конотопом", бій, що увійшов до історії, як найбільша збройна перемога України над Москвою.

Наш Відділ дав початок відзначуванню Конотопу, а за п'ять років відзначатимуть масово 325-річчя всі українці у вільному світі.

Інж. Ярослав Білинський

Чому ми не маємо українського театру?

Чомусь не хочеться вірити, щоб на велику українську громаду в Америці, а особливо у метрополітальному Ню Йорку, не було українського театру. Було дуже багато спроб створити український театр, але недовір'я, заздрість розбивали всі найкращі бажання і добру волю любителів українського мистецтва.

Наші вороги, — ми маємо на увазі ворогів українського народу, — забирали в нас майже все: хліб, землю, волю. Але ще ніхто не міг відібрати в українця пісню. Ми можемо сміливо твердити, що пісня та українське мистецтво є частиною душі нашого народу. Навіть у післявоєнних таборах, коли, здавалось, було не до мистецтва, українці творили хори та театри. А коли приїхали до вільної Америки, ці мистецькі одиниці продовжували свою працю. Та ось останній рік був, здається, першим, коли у Ню Йорку не стало українського театру. Щоправда є Театральна студія нашої відомої та невтомної Лідії Крушельницької, але це лише студія для виховання молоді, а театру ми не маємо.

І ось, відчуваючи потребу створення українського театру, зібралася невелика група людей, яка вирішила відновити у Ню Йорку український театр. На перших порах була ця група така маленька, що не могла поставити навіть найменшої вистави. Стали запрошувати акторів, співаків. Зверталися до всіх. Але довго не було відгуків. Одні говорили, що не мають часу, інші — відмовилися. Були і такі, що не вірили в ідею створення театру, бо знали, що етузіясти не мали фінансового забезпечення.

Тут треба сказати, що ми дійсно вирішили створити український театр у Ню Йорку без фінансової бази. До деякої міри нам пощастило: нам безкоштовно дали залю та кімнату для проведення проб у будинку Визвольного фронту за адресою 136 Друга евеню.

Не будемо приховувати, але майже всі актори, до яких ми звертались, не прийняли нашої пропозиції-запрошення, але ми вперто продовжували шукати людей. Першими прийшли до нашого театру Ольга Гірняк, Марія Кудрин, Михайло Туркало, Павло Данилів, Лаврекнсія Туркевич. Трохи пізніше до нас приєднався відомий скрипаль Рафаїл Венке; в той же час при хорі „Жайворонки" було створене дівоче тріо у складі: Марійка Кінь, Бриґітта Заєць-Ласовська та Галя Блага. А потім до нас приєднався Юліян Китастий, син видатного бандуриста Петра Китастого, також вже досвічений бандурист. Тут ще, на щастя, приїхали до Ню Йорку з України нові еміґранти професійні актори — Евеліна Белюць, Вільям Крачковський і режисер Олексій Журба. І справа закипіла. Почалися проби, а після проб ніхто не спішив додому — обговорювали театральні справи.

Тепер вже робота йде повним ходом. Ми готуємо жарт Кропивницького „По ревізії", та концертову програму під назвою: Українське рев'ю „Веселий вечір".

Ми плянуємо поставити оперу, музичну комедію, сучасну політичну драму, а також давати концерти. Тобто ми хочемо створити такий театр, який би міг охопити всі жанри театрального мистецтва. А тому ми назвали наш театр: „Український музично-драматичний театр".

Ми закликаємо всіх українських акторів, співаків і музикантів приєднатися до створення громадського Музично-драматичного театру в Ню Йорку.

Для тих, хто бажає серйозно студіювати театральне мистецтво, хоч і ніколи не грав на сцені, ми відкриємо студію, де аматори будуть студіювати техніку акторської майстерности, техніку сценічної мови, руху тощо. Викладатимуть висококвалiфіковані актори.

За інформаціями звертатися просимо по телефону (212) 873 - 8800 ext. 1107 Найкраще звонити поміж годинами 10-12 рано.

Український Музично-драматичний Театр (УМ-ДТ)

Вийшла автобіографія мистця Василя Курилика

William Kurelek: Someone with me. An autobiography. McClelland and Steward, Toronto 1980; $14.95.

(С.Ґ.) Цими днями на книгарських полицях появилася коштом англійського видавництва автобіографія найвідомішого українського канадського мистця-маляра св.п. Василя Курилика (1927-1977).

У вступному слові до книжки дружина мистця пише, що півроку перед його смертю (3-го листопада 1977 року) зауважила, що він майже весь час посвячує на писання життєпису. Це її застановило і вона спитала його, чи припадково він не хоче змінити професію-кар'єру. На її здивування він відповів: „Я ще не знаю..."

Так інтенсивно працював мистець над своїм життєписом, в якому змалював свій життєвий шлях від малого фармерського хлопця на розлогих преріях Західньої Канади в час великої господарської кризи, через середньошкільні й університетські студії у Вінніпеґу, студії у мистецькому коледжі в Торонті, в Мехіко, а між тим як дроворуб у лісах північної Канади, щоби придбати гроші на дальшу науку, яку продовжував у Англії, де попав у дивне психічне заломання, з якого вивів його зворот від безбожницького марксизму до навернення до Бога, аж до найвищого щабля мистецької слави.

Мистець дуже хотів, щоб цей життєпис появився друком ще за його життя (в тому часі він був, здається, свідомий серйозної недуги пістряка), бо бажав на прикладі власного життя вказати тим, які будуть його слухати, як можна вірою в Бога осягнути внутрішній спокій, спокій душі, надію на краще й,евентуально,вдоволення.

Приготовляється наукове видання про „Шляхту — дворянство в Україні"

Східньо - Европейський Дослідний Інститут ім. Вячеслава Липинського у Філядельфії подає до відома, що — паралельно з редакційними колеґіями різних своїх видавничих проєктів, — створено також окрему редакційну колеґію для зібрання й опрацювання всіх доступних джерел і матеріялів з метою приготування до друку основної праці про „Шляхту-дворянство в Україні". Ця праця буде подана в приступній формі для широкого читача, але без шкоди для історичної правди.

Книга вміщатиме студійні праці, розповіді та матеріяли до історії шляхти в Україні та її ролі й значення в державному, релігійно-церковному і політичному житті Руси-України, як теж ролі у збуджуванні й плеканні історичної пам'яти й тих вартостей, що давали і дають досі підставу для політичних стримлінь і самого політичного існування української людини.

У згаданій книзі дослідник і читач знайде вперше можливо повний гербовник українських шляхетських родів.

Редакційна колеґія працює покищо в такому складі: Вячеслав Сенютович-Бережний, Святослав Гординський, Євген Зиблікевич, Омелян Пріцак, Олекса Стовба і Володимир Трембіцький. Редактором і впорядчиком є Володимир Кульчицький-Ґут.

Прохається всіх, що мають матеріяли про шляхту чи тільки про свій рід, посилати їх до Інституту на адресу: W.K. Lypynsky East European Research Institute, Inc. 1204 W. Lindley Avenue Philadelphia, Pa. 19141.

Будьмо знайомі, українці всіх континентів!

Це заклик Осередку Листування, створеного при кінці 1973 року заходом д-р Теодозії Савицької, референтки Суспільної Опіки Головної Управи Союзу Українок Америки. Осередок провадить Анна Кравчук, членка 86-го Відділу СУА в Нюарку, Н.Дж.

Мета Осередку Листування — дати змогу українцям і їхнім нащадкам, розкиненим по всьому світі, нав'язати контакт. Листуватися можуть усі — старші, молодші і зовсім молоді. Особи однакової статі чи різної, одружені і неодружені, студенти і учні різного роду шкіл. Зацікавлених в листуванні прошу звернутися на подану нижче адресу, подаючи такі інформації про себе: ім'я, прізвище та докладна адреса (латинкою); вік; суспільне становище чи професія; з ким бажаєте листуватися; зацікавлення; знання мов; рік студій або кляса. Ці інформації полегшують підібрати відповідних кореспондентів. Звернення посилати на адресу: Mrs. Anna Krawczuk, 26 William Street, Maplewood, New Jersey 07040 — USA.

Хоча членство Осередку Листування зростає, все ж таки є члени, що чекають відповідного кореспондента. Ось і уривки із деяких листів, що надійшли в останніх місяцях: „....Чи у Вашій картотеці є Білинська, Білинський та ще із Самбірщини? Може удасться мені, завдяки Вам, зробити зв'язки із Білинськими у світі... Богдан Білинський, Сан Паовло, Бразилія..." — На жаль, нема більше Білинських у нашій картотеці — а напевно хтось серед читачів знайдеться!

„....Я й моя дружина проживаємо в Чікаґо й у незадовгому часі підемо на емеритуру, маємо бажання виїхати до Ню Мексіко й шукаємо інформацій про скупчення наших земляків. Чи знаєте когось, хто там живе?... О.К." Ніхто з Ню Мексіко не зголосився до Осередку Листування, а може хтось із читачів може нам допомогти, щоб ми могли відповісти адресатові О.К.

„....Чи не могли б Ви мені розшукати в Австралії Івана Оберемка? Це мій добрий знайомий з Дніпропетровщини... Л. Черко, ЗСА."

„....Я молода студентка і пляную вакації в Европі, чи зголосився хтось до Вас, до кого б я могла заїхати, із Франції та Німеччини?" —

Як бачимо із цих уривків, потреби Осередку Листування поширюються майже із кожним листом, що приходить. Наша земля поселення в ЗСА велика, наших людей кидають по всіх стейтах, коли Ви думаєте, що Ви одинокі українці в Ню Мексіко, Міссісіпі чи інших віддалених стейтах, — напишіть! Може якраз хтось із українців живе біля Вас, і може через листування познайомитеся. Це напевно відноситься і до інших держав світу, де поселилися українці. Надійшли також листи від самітних осіб з Канади, ЗСА, Австралії та Бразилії, що не хочуть самі жити; надійшли листи з Південної Америки від молодих віком і деякі із них дотепер чекають на відповідного кореспондента. Коли Ви любите писати, цікавитеся життям українців, розкинених по цілому світі, — зголосіться до Осередку Листування.

Анна Кравчук
Координаторка Осередку Листування СУА

Загальні Збори Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Детройті

Відрадним явищем була присутність понад 200 членів на 28-их загальних зборах кредитівки „Самопоміч" в Детройті, які відбулися в неділю, 23-го березня. Теперішня фінансова ситуація підсилює заінтересування справами економії і це було поштовхом для тих членів, які так чисельно прибули на ці збори.

По молитві, проведеній о. Нестором Столярчуком, президент кредитівки інж. Любомир Липецький почав свій звіт. Базуючись на конкретних фактах, виявлених в цифрах, його звіт відзначався оптимізмом про дальший ріст кредитівки. За останній рік прибуло понад 300 членів, майно зросло на понад один мільйон долярів, позички зросли на 23 відсотки. Нова система компютора не тільки приспішує всі трансакції, але дає також повний образ конта кожного члена. Однак президент кредитівки уважає, що головним чинником дальшого росту кредитівки є довір'я членів і їх співпраця в її діловеденні. З тією метою збільшено число директорів із семи до дев'яти і контрольну комісію від трьох до п'яти. Рівночасно протягом останнього року створено додатково ряд комісій, наприклад, комісію нерухомого майна, залеглих позичок, щоб у справах, які вимагають вижливих постанов, мати широку і фахову пораду досвідчених людей. Цього роду колеґіяльність поширює співпрацю членства і побільшує їх довір'я. Введення часових сертифікатів дозволило членам із 10,000 дол. ощадностями одержувати високу дивіденду. Це мало неминучий вплив на кредитову політику кредитівки, яка була цим примушена здержати ряд позичок. Є однак надія, що це переходове явище.

Не менш оптимістично звучав звіт скарбника інж. Василя Колодчина. Наші активи переступили вже суму 15,000,000 дол. Дивіденду піднесено до 6 і пів відсотка. Йде підготовка до дальшої розбудови торговельного осередку на площі кредитівки, для помноження сприятливих обставин для розвитку українських підприємств. Це буде ще один доказ, як кредитівка служить загальним українським інтересам. Майже 16,000 дол. видано на суспільні цілі.

Збори вітав інж. Дмитро Григорчук, голова централі українських кредитівок. Він вказав на невідрадний факт, що лише 50.770 українців є членами наших кредитівок. Велика частина наших фінансових надбань є під контролею чужих людей.

В дискусії над звітами забирали голос М. Лаврін, Р. Чучман, П. Залуга, А. Жарський і І. Козак. Віра Андрушків звернула увагу на важливу справу перепису населення і конечність подавати Україну, як місце свого походження. Микола Татарин, голова контрольної комісії, ствердив правильність ведення книговодства і подав внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі, що прийнято одноголосно.

Голова номінаційної комісії інж. Богдан Петріна подав прізвища намічених кандидатів до дирекції і кредитової комісії, це були: Богдан Андрушків, Василь Колодчин, Іван Розгін, Олександер Серафин до дирекції, Володимир Баран і Марія Кахній до кредитового комітету. Збори одноголосно схвалили цю листу.

Збори кредитівки вітали: Степан Шуровський від об'єднання „Самопоміч", д-р Антін Жуковський від Метрополітального Відділу Конґресового Комітету. Осип Сливинський дякував від Товариства „Рідна школа" за постійну підтримку українського шкільництва. На першому засіданні нововибраної дирекції розподілено функції: Любомир Липецький — президент, Богдан Андрушків — заступник президента, Роман Дигдало — секретар, Олександер Серафин — скарбник. Адріян Блюй, Володимир Гупалівський, Іван Качмар, Василь Колодчин, Іван Розгін — члени.

Володимир Баран

Гарвард у пошані доброчинцеві

Пластовий ансамбль „Водограй" з Сиракюз, Н.Й., сидять (зліва направо): В. Гурська, М. Бажанський, О. Дужа; стоять між пластунками: конгресмен Л. Недзі, д-р Ю. Старосольський, проф. О. Пріцак, крайній справа.
світлила: Т. Д'Авіньон

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — На початку березня відбулась у Гарвардському університеті врочиста й радісна подія — святкування бенефактора — ред. Михайла Бажанського з приводу його 70-ліття. Шанування доброчинців притаманне давній традиції цього університету. Фонд Катедр Українознавства (ФКУ), фінансове рам'я Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, старається з особливою дбайливістю скріпити культ меценатства й виявити своїм жертводавцям традиційну Гарвардську вдячність та українську доброзичливість.

Минулого року з нагоди 10-ліття програми українїстики в цій високій школі влаштовано зворушливу імпрезу при співучасті університетських чинників. В університетській святині українські отці душпастирі в супроводі знаменитого хору „Діброва" з Гартфорду співали многолітствіє всім жертводавцям ФКУ. Згадано поіменно всіх визначних меценатів у молитвах за їхнє здоров'я та щастя. Померлих пом'янули в проханнях до Бога за спокій та радість їхніх душ.

Рік-річно влаштовується спеціяльну меморіяльну наукову конференцію на пошану бл. п. Богдана Кравцева, який своїм даром прекрасної книгозбірні записався в ряди найвизначніших бенефакторів Українського Гарварду.

В минулому році теж влаштовано в приміщеннях Гарвардського факультетського клюбу гостину для меценатів Йосифа й Анни Іванових, щоб висловити їм вдячність за їхню співпрацю, щедрі грошові пожертви та за субсидію видання цінного раритету — „Псалтиря" з часів Київської Русі (XI ст.).

Ювілей Михайла Бажанського

Святочне скликання з нагоди 70-ліття ред. Михайла Бажанського, почесного наукового співробітника УНІГУ й визначного мецената ФКУ, відбулося 8-го березня.

В процесі збагачування українїки в системі бібліотек Гарвардського університету М. Бажанський створив своєрідну епоху. Дар його понад 12-ти тисяч книжок, журналів й іншої документації є прецінної вартости. Одночасно цей дар вказує на цілеспрямованість, жертвенність, працьовитість, глибокий патріотизм і бистрий ум ювілята, що ясно підкреслили в своїх виступах: д-р Юрій Старосольський, конгресмен Лукіян Недзі, проф. О. Пріцак і Едвард Касинець. Програмою проводила з великою дозою зворушливости й чару членка головної екзекутиви ФКУ та членка Гарвардського Візитуючого Комітету Ольга Дужа. На спільній вечері, в якій взяло участь 70 гостей, виступив пластовий ансамбль „Водограй" з Сиракюз, Н. Й., під керівництвом Лесі Гурської зі співом та грою на бандурах. Ювілят і присутні слухали їх виступ з насолодою.

Ювілятові надіслали привітання десять організацій і товариств, у тому й Наукове Товариство ім. Шевченка та 43 особи. Від Комітету ФКУ в Детройті Ольга Дужа передала ред. М. Бажанському картку-каритатуру виконання маестра Едварда Козака, яку підписало 12 осіб — діячів ФКУ. Д-р Юрій Старосольський вручив Ювілятові золоту медалю найвищого пластового відзначення. Земляк Ювілята — Степан Сідлярчук разом із своїм привітом склав грошовий даток на фонд українських студій у Гарварді у висоті 1,250.00, підносячи цим загальну суму своїх пожертв на ФКУ до висоти 5,000.00. З нагоди ювілею ред. М. Бажанського ще вісім осіб склали свої пожертви.

З тієї теж нагоди товариство „Приятелі Українського Гарварду" (ПУГ) видало ілюстрований бюлетень присвячений ювілятові.

Рішено видати історію ОДВУ

Організація Державного Відродження України (ОДВУ) відзначувала в 1979 році п'ятдесятиріччя свого існування та своєї багатогранної діяльности. Досягнувши золотого ювілею, ОДВУ вважає своїм обов'язком видати якнайповніший авторитетний звіт із свого діяння, тимбільше що ОДВУ вела свою працю при співучасті, доброзичливості й підтримці широких кіл українського громадянства Америки.

Кинувши аналітичним оком на пройдений шлях, ОДВУ прийшла до висновку, — що його, між іншим, ширший загал не намагається оспорювати, — що вона сумлінно виконувала завдання, які півстоліття тому наложили на неї потреби українського народу. А була вона заснована на те, щоб створити тут запілля для українського революційного руху, що під кермою Проводу Українських Націоналістів вів тоді підпільну боротьбу з окупантами України. Це завдання ОДВУ в значній мірі виконала. Українські поселенці в З'єднаних Стейтах Америки стали базою моральної і матеріяльної підмоги борцям в Рідному Краю та створили придатні обставини для закордонної діяльности провідників українського визвольного руху. По Другій світовій війні ОДВУ зберегла свою ідеологічну ідентичність і дала захист та можливість дальшого діяння колишнім провідним кадрам українського політичного й революційного руху. Сьогодні ОДВУ дальше стоїть на становищі безкомпромісової визвольної боротьби та в міру можливостей дає допомогу українським силам, які тими чи іншими методами ставлять опір червоній Москві та змагаються за визволення України.

Праця, що її ОДВУ виконала в минулому, — це левина доля вкладу українців Америки в чинні змагання України до волі, тому пам'ять про цю працю повинна бути передана в майбутнє. Реалізація цього задуму була недавно предметом нарад Центральної Управи ОДВУ.

На своєму засіданні 3-го лютого ц.р. ЦУ ОДВУ винесла рішення видати якнайповнішу історію ОДВУ. З цією метою створено комітет, який займеться збиранням і перевірянням документального матеріялу про початки й розвиток ОДВУ, як і про її діяльність по теперішній час. Цими матеріялами буде також доповнений існуючий архів ЦУ ОДВУ. Треба тут зазначити, що велика кількість документів ОДВУ з різних причин затратилася під час світової війни.

Комітет, до якого увійдуть також деякі з давніх, навіть тепер неактивних членів ОДВУ, має звернутися до осіб та організацій у ЗСА, а в тому й до Відділів ОДВУ і братніх їм організацій, які впродовж років мали змогу призбирувати такі документи, з проханням, щоб вони дали або принаймні позичили ті матеріяли комітетові для використання в підготовці наміченої історії. Комітет також розробить проєкт остаточного оброблення зібраного матеріялу, включно до питань про формат та авторство книги, який буде поданий ЦУ ОДВУ на затвердження.

До комітету тимчасово покликано лише трьох осіб: інж. Степана Куропася і Володимира Різника, почесних заступників голови ЦУ ОДВУ, та колишнього секретаря ЦУ ОДВУ Євгена Скоцка. Комітет буде доповнений згідно з рішенням ЦУ ОДВУ.

Подаючи ці рішення до відома, ЦУ ОДВУ звертається до всіх громадян, особливо давніх і теперішніх діячів ОДВУ, з проханням піти комітетові назустріч у його праці.

За Центральну Управу ОДВУ:

проф. д-р Богдан Гнатюк,
голова

Осип Гладун — фундатор

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — Жертвенний та активний, при тому скромний член української громади в Гартфорді, Конн., Осип Гладун вирішив створити в Гарвардському університеті спеціяльний фонд української книжки. Пожертва О. Гладуна у висоті 10,000 долярів творить нерушимий капітал, з якого кожнорічний відсотковий прибуток призначуватиметься на закуп для Гарвардської бібліотеки книжок, журналів, документації та всіх публікацій, які свідчитимуть про героїчну боротьбу українського народу за самостійну українську державу.

Фонд імени Осипа Гладуна встановляється для вшанування світлої пам'яти рідних того мецената, які загинули внаслідок знущань окупанта України.

На кожній закупленій з того фонду книжці вліплюватиметься спеціяльний екслібрис з ім'ям фундатора. Осип Гладун добре збагнув важливість і необхідність збагачування українїки, яка в програмі розвитку української науки виконує першорядну ролю. Вчинок О. Гладуна подиктований його щедрим серцем та бистрим розумом.

Це вже є четвертий фонд української книжки в Гарвардському університеті. Повік згадуватиметься добрі імена фундаторів чи осіб, що в їхню пам'ять створено фонди: Іван Бонк, Лідія і Василь Кий, Теодор Балко і тепер — Осип Гладун.

Українська людина у своїй духовій творчості досягає вищого рівня філянтропії. В історії доброчинства Осип Гладун творить ясний і славний розділ.

Дарунок Дмитра Микитюка для Гарварду

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — Відомий українському громадянству колишній хорунжий УСС і УГА Дмитро Микитюк — меценат ФКУ з Канади, який видав п'ять томів цінних матеріялів до історії Української Галицької Армії, подарував тепер для бібліотеки Українського Наукового Інститяту Гарвардського Університету рідкісні книжки, що відносяться до часу визвольних змагань українського народу в 1914-1923 рр., а саме:

1. „Документи українського мучеництва під Польщею". Бесіда українського священика перед судом польських наїзників у Галичині, В-во „Український Прапор", Відень, 1921 р., 24 сторінки;

2. Осип Думин: „Історія леґіону Українських Січових Стрільців 1914-1918", В-во „Червона Калина", Львів, 1936 р., 375 сторінок;

3. „Гей, не дивуйтесь", воєнні пісні, В-во „Світанок", Львів, 1922 р., 16 сторінок;

4. „Історія українського війська", Видавництво Івана Тиктора, Львів, 1936 р., 568 сторінок;

5. „Між молотом а ковадлом", причинки до історії Української Армії, „Червона Калина", Львів-Київ, 1923 р., 79 сторінок.

І багато інших рідкісних видань з 1920-их років — понад 20 примірників книг та журналів.

Цей подивугідний видавець матеріялів до історії українських визвольних воєн, Дмитро Микитюк, негаснучий патріот впродовж цілого свого життя, став меценатом ФКУ вже в 1971 році. З українським Гарвардом він перебуває в постійному дружньому контакті.

ГЕОЛОГИ І СЕЙСМОЛОГИ ПЕРЕДБАЧУЮТЬ можливість нового великого землетрусу в Сан Франсіско, Каліф., з уваги на корчення землі в околицях останнього землетрусу в 1906 році. Як відомо 18-го квітня 1906 року землетрус потужности 8,3 на скалі Ріхтера навістив Сан Франсіско у площині 375,000 кв. Трясення землі тривало 28 секунд і завдало великих пошкоджень. Тоді згинуло 600 осіб, але тепер ті самі околиці більш густо заселені і тому у наслідок землетрусу населення могло б понести значно більші втрати.

НА ПРОПОЗИЦІЮ ПРЕЗИДЕНТА ЄГИПТУ Анвара Садата дві головні релігії в Єгипті ісламська й християнська створять спільний комітет для полагоди труднощів, які постали між ними наслідком нападів ісламських фанатиків на християн. Напади ті прибрали були такий характер, що Шенуда III, глава християн-коптів, яких є понад шість мільйонів в Єгипті, заборонив цьогорічні великодні масові обходи, щоб уникнути релігійних зударів.

ПРИМІНЕННЯ ЕНЗИМІВ ЗНАЧНО УЛЕГШИТЬ операції на очні катаракти, твердить д-р Джозеф Спіна з Філядельфії, Па., який вніс прохання на дозвіл вживати такі ензими до Управління харчів і ліків, перевівши ряд успішних експериментів на очах тварин і людей. У ЗСА переводиться річно біля 400,000 операцій на очні катаракти, переважно у старших віком осіб. Катаракти усуваються мікрохірургією, при чому в оці робиться вріз довжиною одної восьмої інча. Д-р Спіна твердить, що його нова техніка впорскування ензимів зменшила б цей вріз до одної сотої інча, що значно приспішило б процес гоєння.

ПРЕМ'ЄР -МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ МЕНАХЕМ БЕҐІН уважає, що з уваги на кризу в Афганістані та Ірані, ЗСА повинні вдержувати військові з'єднання на Близькому Сході та що Ізраїль радо погодиться на те, щоб такі війська були розміщені на його території. Беґін твердить, що ЗСА повинні вдержувати війська біля усіх запальних місць у світі, зокрема там, де існує загроза совєтського експансіонізму. Тепер така загроза існує на Близькому Сході, зокрема в Ірані, де сприяюча СССР партія Тудех тільки чекає на відповідний момент, щоб захопити владу в руки.

Вшануймо „Заграву" в її 25-річчя

Цього разу український драматичний театр „Заграва" з Торонта привозить нюйоркчанам ново-поставлену комедію Івана Тобілевича „Суєта", режисером якої є усім відомий як у Канаді, так і в З'єднаних Стейтах Америки Юрій Бельський. Події п'єси проходять у дев'ятнадцятому сторіччі в Україні, тоді, як і тепер, окупованій Москвою.

Автор п'єси вибрав собі за завдання висміяти деяких українських кар'єристів, які старалися відійти від свого народу. Між тими відступниками були багаті й бідні, ба навіть деякі з наших селян, які хотіли вивести своїх дітей в „пани" і ради цього вирікалися свого й сприймали чуже за „своє".

Автор п'єси вкладає одному з дієвих осіб слова: „Нема гірше, як чоловік, зіпсований життям і оточенням, втратить розум: і в голові замакітриться, і він ходить у тьмі та стукається лобом то об той, то об другий чужий одвірок". Не краще діється і тепер: на нашій Україні посилюють русифікацію насильно як чужі, так і свої, а є і такі, що ради кращого життя йдуть по лінії найменшого опору й приймають усе, що „старший" брат пропонує.

Прикро сказати, але між нами на чужині також трапляються випадки відступництва. І тут можна знайти таких, що не признаються, чиї вони діти. Роблять деякі одиниці це свідомо, без примусу.

Саме тепер „Заграва" відзначує своє 25-річчя п'єсою „Суєта". Режисер Юрій Бельський понад 25 років віддав для свого народу на чужині усі свої творчі роки мистецької театральної праці.

Загравісти — актори поза своєю щоденною для заробітку працею віддають свій час театральному мистецтву. За чвертьстоліття вони посвятили багато часу для вивчення роль, на проби і виступи в Канаді й ЗСА, постійні невигоди в подорожуванні автобусами, але це все вони переносять ради театрального мистецтва.

Театр „Заграва" за час свого 25-річного існування має за собою ряд поставлених п'єс, що їх високо оцінювали мистецькі критики й рецензенти. Це єдиний український драматичний театр у діяспорі, який обслуговує українські скупчення в Канаді і ЗСА. Роблять це члени театру безкорисно, бо за їх труд ніхто їм не платить. Загравісти — актори несуть нам живе українське слово, пісню, танець — український культурний скарб. Одне слово, вони несуть культурне збагачення нам на чужині.

Щоб театр міг продовжувати дальшу свою працю, він мусить набирати в свої ряди молодих і талановитих адептів сцени. „Кістяк" „Заграви" творять досвідчені й зі стажем актори — такі, відомі в Канаді й Америці, як режисер Юрій Бельський, Ніна Тарновецька, Андрій Ільків, Михайло Лялька, Тарас Парченко, Ілярій Кушніренко. „Заграва" має талановитого й заслуженого адміністратора — актора Володимира Довганюка, який ставить театральні справи у своєму житті на перше місце, а свої особисті — на останнє. Він є душею театру „Заграва" вже повних 25 років.

Маючи таких відданих ентузіястів театрального мистецтва, як вище згадані актори, „Заграва" може вже тепер похвалитися тим, що й надалі буде продовжувати подавати духовий корм українській спільноті на чужині.

Актори театру „Заграва" є членами Об'єднання Мистців Української Сцени „ОМУС".

Нюйоркчани своєю масовою участю на постановці „Суєти", у неділю, 27-го квітня в залі Стайвезант Гай Скул, 345 Іст 15-та вулиця, о год. 4-ій пополудні, матимуть нагоду вшанувати акторів і виявити їм свою вдячність за їхній невтомний труд і мистецьку працю на сценах Канади й ЗСА, та побажати їм діждатися золотого ювілею.

Михайло Івасівка

В'ЯЗНІ СССР...

(Закінчення зі стор. 1)

кожна людина здорового глузду, ознайомившись з біографією Шумука, зрозуміє, що звинувачення патріота свого народу в воєнних злочинах є огидним і злочинним наклепом, ми уважаємо своїм обов'язком заявити у зв'язку з цим наступне:

Наклеп з боку уряду, що володіє грізною політичною, господарською та воєнною силою, а також необмеженими засобами інформації, на позбавленого усіх політичних прав хворого й перестарілого в'язня, що 29 років карається у радянських катівнях, з точки зору людської моралі є страхітливим злочином проти людяности і до пари хіба що аналогічним злочинам часів Другої світової війни.

2. Випадок з Шумуком демонструє всьому світові, що брехливі запевнення радянських богдиханів у своєму гуманізмі й демократизмі, у своєму прагненні до миру, є овечою шкурою, що натягає на себе заклятий вовк-людоїд.

3. Випадок із Шумуком — ще одне яскраве свідчення того, що наклеп і дезінформація є складовою частиною державної політики СССР.

4. У зв'язку з тим, що така державна політика таїть у собі небезпеку для світу, бо в кінцевій меті спрямована проти права народів самостійно влаштувати свою долю, а отже й проти Міжнародного акту про громадські та політичні прав, а теж проти Прикінцевого акту Гельсінкської наради, ми рекомендуємо державам — учасницям Европейської наради створити в ході наступних зустрічей на вищому рівні постійно діючий юридичний орган, який буде визначати, в якій мірі той чи інший крок країни-учасниці Европейської наради узгоджений з духом Прикінцевого акту чи суперечить йому і є порушенням угоди. З свого боку, ми — представники опозиційної громадськости СРСР — пропонуємо майбутньому юридичному органові визнати наклепницьку заяву СРСР, спрямовану проти Шумука, який карається у радянських катівнях за свої переконання, за акт, що суперечить духові Гелькінкської наради.

5. З огляду на те, що у сучасній ідеологічній боротьбі гостро змагаються між собою правда й брехня, істина й наклеп, ми пропонуємо всім, хто зацікавлений у виконанні Прикінцевого акту Гельсінкської наради, звернути увагу на побажання, що міститься у 'Відкритому листі' Шумука, щоб поруч із обмеженням озброєння (договір ОСО-1, ОСО-2 обмеження стратегічного озброєння) був встановлений паритет на засоби ідеологічної боротьби, тобто, щоб у країнах вільного світу розповсюджувано стільки ж комуністичної літератури, газет і журналів промосковського напряму, скільки в країнах Варшавського пакту розповсюджується літератури, що відстоює ідеали вільного світу. Якщо наради відмовляться від застосування сили і перейдуть до ідеологічного змагання, то Захід опиниться у порівнанні зі Сходом у дуже невигідному становищі. Тому, щоб не надавати брехні, наклепам та дезінформації більше прав і можливостей, ніж правді, істині та об'єктивному висвітленню фактів, державні діячі повинні розробити і в питанні ідеологічної боротьбі своє ОСО. Ми вважаємо, що укладенно ОСО-3 повинна передувати подібна угода, бо інакше Правда поступиться місцем для Брехні.

6. Хай допоможе Бог усім, хто відстоює правду й справедливість перед брехнею і наклепом!

Сосновка, червень 1979".

ЖЕРТВОДАВЦІ НА ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ

(Збірка організована Українським Демократичним Рухом — УДР)

СПИСОК ч. 2.

Жертводавці з Чікаґо, Ілл.

По 100 дол. — Ярослав Михайлович, Ілля Мула, Фірма „Інджекто Молдінґ", Іван Рудавський, Орест Яхторович, Богдан Ткачук, Теодор Ткачук, Іван Осійчук, Товариство Одумівських Приятелів.

По 50 дол. — Данило Завертайло, Дмитро Киреїв, Іван Деркач, Володимир Фединяк, Володимир Котенко, Лідія Куриляк, Микола Темняк, Атаназій Ґорчинський, Мирослав Турянський, Ірина Савка, Богдан Тимцюрак, Юрій Личик, Park Realty, Микола Шаблей.

40 дол. — Михайло Головатий.

по 30 дол. — Яків Вюн, Андрій Дячук.

По 25 дол. — Володимир Ястрембський, Василь Трухлий, Валентин Кохно, Тарас Кохно, Павло Завертайло, Василь Бражник, Григорій Лозинський, Сильвестер Мацкевич, Іван Лесейко, Тарас Лушпинський, Степан Касіян, Павло Турула, Браєн і Дарія МкКей, Роман Смик, Микола Арський, Павло Демус, Любомир Вандатра, Василь Косогор, Григор Кулініченко.

По 20 дол. — Остап Гарасовський, Іван Печенюк, Марія Хамів, Надя Горб, Василь Зарицький, Я. і Р. Гарасимів, Олекса Пелюхівський, Зенон Петещ, Петро Гура, Василь Березівський.

По 15 дол. — Василь Вестеровський, Евген Филипович, Микола Личик, Дмитро Григорчук, Олексій Коновал.

По 10 дол. — Іван Донченко, Микола Домашевський, Мирон Примак, Осип Литвинишин, Петро Соломаха, Микола Швець, Йосип Шкільник, Нестор Задорожний, Степан Куропась, Евстахій Ільницький, Петро Вигінний, Андрій Матвіїшин, Василь Коновал, Степан Бойко, Василь Маркусь, Александер Атановський, Ігор Дмитерко, Мирослав Семчишин, Омелян Плешкевич, Роман Мицик, Лев Струк, Всеволод Зінченко, Василь Маслейчук, Степан Кот, Микола Зарицький, Роман Яценків, Дана Дикий, Богдана Попель, Рая Забродська, Микола Криворучка, О. Городиський, П. Хімяк, В. Міллер, Іван Лисейко, Є. Василів, І. Бабій, В. Білоус, Микола Сідельник, Марія Клепачівська, М. Маланюк.

Проф. І. Струк, Філядельфія	$ 10.00
І. Уманець, Мілвокі	$ 25.00
Тетяна Цимбал, Філядельфія	$100.00

По 5 дол. — М. М, Ілля Матулко, Іван Шандровський, М. Ганчаров, Ярослав Струтинський, Т. Гарбуз, Іван Яловега, Юрій Грицеляк, Ілько Місюрак, Юліян Юринець, Юліян Позняк, Мирон Наваринський, Микола Чеменринський, Катерина Баран, Ярослав Кульчицький, Анна Федоренко, Йосип Медвецький, Лев Казанівський, Роман Мартинюк, Володимир Бардиґула, Ростислав Боднарук, Орест Р. Городиський, Мирон Дахнівський, Ігор Микитюк.

По 2 дол. — Н. Н., Н. Н., Н. Н.

Жертводавці з Маямі, Фльорида

Роман Коваль	$10.00
Петро Кулик	6.00
Роман Дзюбинський	10.00
Павло Горієнко	10.00
о. Василь Покотило	10.00
Василь Салій	5.00
Василь Гортий	5.00
Валентин Іскрижицький	20.00
Михайло Струк	5.00
Павло Чалий	5.00
Осип Дрозд	5.00
Іван Воловник	5.00
Степан Пристацький	5.00
Леонід Гусак	5.00
Михайло Данилюк	10.00
Самен Забіков	5.00
Петро Доброноженко	5.00
Ніна Николенко	2.00
Іван Сухоренко	5.00
Олександер Канюка	5.00
Степан Сердюк	25.00

С. Мартюк, Філядельфія	$ 20.00
М. Зубаль, Валінґфорд, Па.	25.00
Х. й І. Плюта, Брукгевен, Па.	50.00
Л. і В. Кий, Валінґфорд, Па.	50.00
Л. і М. Кий, Валінґфорд, Па.	25.00
Б. Михайлович, Чікаґо (поза листою)	50.00
Д-р О. Оришкевич, Бруклин	100.00
М. Дзвінка, Ню Йорк	5.00
І. Линка, Ню Йорк	1.00
З. Зорян, Ню Йорк	1.00
Б. Волянська, Ню Йорк	5.00
М. Малиняк, Ню Йорк	5.00
С. Тур, Ню Йорк	1.00
Т. Павлечак, Ню Йорк	2.00
Д. Сим, Ню Йорк	2.00

Збірщики УДР є в кожному більшому місті США, Канади й Европи. Збірка продовжується.

Ліга Проти Знеславлення Українського Імени відбула зустріч з Американсько-Жидівським Комітетом

На знімці (зліва направо): д-р Сіймор Півоз — перший президент Міжрелігійних і Закордонних Справ при Американсько-Жидівському Комітеті, п-ні Дзвінка Швед — голова Ліги Проти Знеславлення Українського Імени, д-р Едвард Нюман — другий президент Міжрелігійних і Закордонних Справ при Ам.-Жидівському К-ті, та Влодко Іваськів — секретар української Ліги.

Філядельфія (Дзвінка Швед). — Голова Ліґи Проти Знеславлення Українського Імени п-ні Дзвінка Швед 24-го березня була запрошена на сходини з Американсько-Жидівським Комітетом у Філядельфії. На сходинах видвигнено справу фільму „Голокост", в якому український народ був несправедливо очорнений. Голова Ліґи і секретар Влодко Іваськів у дискусії з членами Ам.-Жидівського Комітету поінформували представників цього Комітету про справи, які турбують українську громаду на полі українсько-жидівських взаємин, і при тій нагоді подарували їм книжки — „Ukrainians and Jews — A Symposium", щоби познайомити їх з цією темою.

Зустріч, яка тривала дві години, виявилась дуже позитивною і обидві групи сподіваються, що ця зустріч доведе до дальших дискусій між стосовними громадами з надією, що буде краще порозуміння між жидівськими та українськими громадянами Америки.

Українська Вільна Академія Наук у США

Пожертви на УВАН у США в 1980 році.

Подаємо перший список жертводавців, що вплатили членські внески та пожертви.

$1,000.00 — Марченко Петро;
по $500.00 — бражник Олександра, Кравчук Юрій, Кривопап Сергій;
по $200.00 — Боженко С., Лиман Леонід;
$180.00 — Скоп Олександр та Софія;
$140.00 — Кушніренко Микола;
$130.00 — Білополь Андрій;
$101.00 — Крамаренко Петро;
по $100.00 — Воскоб Олена, Костюк Григорій, Лисяк Роман, Падох Ярослав, Шинкар Петро, Хомяк Р. Л., Філіпчак Б.;
$75.00 — Коровицький Іван;
$65.00 — Михайчук Джері;
$55.00 — Єфремова Галина;
по $50.00 — Богданів Віталій, Бризгун К., Бульбенко Юрій, Васинчук Ірина, Гувер Анна, Данко Йосип, Дячук У., Залуцький Роман, Коропецький Іван, Марчук Б., Миндюк Ярослав, Мовчан Юліян, Ординська Лідія, Петришин В., Пігуляк Сільвестер, Семенина Володимир, Терещенко А., Ткачук Ф., Шевельов Юрій, Федишин Олег та Ірина;
по $40.00 — Білінський Ярослав Боженко Святослав, Бульбенко Федір, Воловодюк Волтер, Гарбер Віталій та Віра, Гудзовська Ольга, Кап Юрій, Мельники Лев та Оксана, Несіна Олена, Решетар Іван, Храневич Юрій;
$36.00 — Сенишин Є.;
по $35.00 — Прокоп М., Нечипорчук С.;
по $30.00 — Гречнін Ігор, Данко Йосип, Дорошенко Людмила, Ільницький Роман, Макаревич Іван і Наталка, Світ Іван і Марія, Яценко Данико;
$28.12 — Ірклівський Василь;
по $25.00 — Ашер Петро та Оксана, Бакум Володимир, Безпечний М., Биковський Лев., Борецькі Михайло та Галина, Боярські Богдан та Ізидора, Виничі Віктор і Надія, Буцуляк В., Воронін, Гелета Я., Гришки Василь та Галина, Гордієнко, Гуменна Докія, Гурський Я., Жилик Мирослав, Каменецький Ігор, Кедровська Катерина, Корсунь Ф., Качур Ігор, Кузьмовичі Микола та Ольга, Кулик А., Кушнір Лев, Логуш М., Микитенко А., Нерд Софія, Осадча-Яната Наталія, Осінчук Р., Панчак Іван та Олена, Рудко Василь, Савицька Олена, Смик Р., Сосновський Тимофій, Тарнавський Остап, Томащук Данило, Фізер Іван та Марія, Цибик Марта, Цимбалістий Богдан та Марта, Яременко Ігор, Яременко Оксана;
по $20.00 — Антонович О., Білоус Галина, Борковський Роман та Марія, Гагарін Григорій, Гніздовський Яків, Гордіюк Стефанія, Діберт Олександр, Мисак Василь, Закидальська Н., Оришкевич Ю., Форович Ярослава, Чипак Я., Яната Мар'яна;
по 15.00 — Бойко Волтер, Букачевський Ярослав, Гак Анатолій Кокрицька Олександра, Нестерчуки Юрій і Таня, Новошинський Сергій, Сенельський Михайло, Яременко Оксана;
$11.00 — Винничок Дан і Марта;
по $10.00 — Аврамчук Микола, Бабіяк П., Бек Андрій, Блавацька Є., Бобеляк Дмитро, Бодарева Галина, Боднар Володимир, Будзяк Роман, Булавко Марія, Витвицький В. і О., Галущенко Іван, Гансен-Марголіна Любов, Гусаковський Василь, Дорошенко Михайло, Клюфас Орест, Костів Дарія, Костюк Іван, Лавріненко Юрій, Лепкий Д., Лопадюк Федір, Недрага Василь, Никифоряк Анна, Прокопович Є., Ромах Микола, Сеньковська Теодосія, Сіренко П., Шудяк А., Федорика Юзеф, Чорний Михайло та Стефанія, Чорний Н., Чудяк, Яременко Еміль, Ярош Марта;
по $5.00 — Архімович Олександр, Береґулка Станіслав, Мриць Богдан, Загайкевич Р., Огаренки Любомир і Марія, Пришляк Олександр, Тарнавський іван, Шуль Михайло;
$1.00 — Маєвський Володимир.

Управа Академії глибоко вдячна всім Жертводавцям, які своїми датками підтримують діяльність Академії.

Внески та пожертви надсилати на адресу: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in U.S.A., Inc., 206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 20-го березня 1980 року, по короткій недузі і несподівано, відійшов від нас у Вічність,

наш Найдорожчий і Невіджалуваний
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ВУЙКО І ДІДУНЬО

бл. п.

ЮРІЙ ГАВРИЛІВ

Цією дорогою висловлюємо нашу найщирішу подяку Рідні, Приятелям і Знайомим, які взяли участь у похоронних відправах, вшанували пам'ять Покійного та відпровадили Його на місце Вічного Спочинку.

Дуже дякуємо Високопреподобному о. Д-рові Іванові Біланичеві, пароховi церкви Царя Христа, Генеральному Вікарієві за похоронні відправи, Парастас, Панахиду, Похоронну Службу Божу і Панахиду на цвинтарі, а спеціяльну подяку за уділення Єлеопомазання Покійному Юрієві та за слова розради в нашому несподіваному горю.

Дякуємо о. Митратові Василеві Головінському за співучасть в Панахиді і Похоронній Службі Божій. Високопреподобним Отцям Шамбелянові П. Мельничукові, о. Професорові Пироговi та о. Радникові П. Липинові за співучасть в Парастасі і Панахиді.

Дякуємо ВП. Панові Й. Лупаневі — катедральному диригентові за співи під час Парастасу в похоронному заведенні, за провадження хору під час Похоронної Служби Божої та Надгробної Панахиди.

Дякуємо Церковному Хорові Царя Христа за прекрасний спів під диригентурою Маґістра Романа Книша в похоронному заведенні. За щирі слова прощання після Панахиди, Хай Бог нагородить своєю ласкою ВП. Паню Ірену Райнер від Церковного Хору і хору „Кобзар".

ВП. Панам Мґр Книшові, який прощав Покійного від диригентів Церковних Хорів у Філядельфії, Па.

ВП. Панові Мар'янові Капійові за зворушливі слова прощання від Об'єднаних Хорів при Митрополії.

Зворушливе було прощання Покійного Юрія Д-ра Миколи Терлецького, нашого довголітнього Приятеля, Краяна і довголітнього Лікаря наших Родин, який не жалів труду прибути разом з Шановною Дружиною Олександрою з Нюарку, щоби віддати останню прислугу Покійному.

Дуже вдячні ВП. Панові Маґістрові Скочилясові за надгробне прощання Покійного від Дрогобичан.

Від щирого серця дякуємо ВП. Паням Інж. Дяченко Л., Качанівській І., Пані Проф. Жилавій та Пані К. Лопатинській, які особисто відвідали і зложили співчуття. Всім, що листовно, чи телефонічно висловили нам свої співчуття.

Дякуємо дуже ВП. Панству Я. Кіселикам та Панству О. Ясінським з Канади, що прикрасили домовину чудовими квітами.

Дякуюємо від щирого серця ВП. Паням Церковного Хору при церкві Царя Христа та Марійській Дружині за приготування похоронного обіду.

Хай Бог заплатить сторицею Всім, що зложили пожертви на Служби Божі: ВП. Панству: О. і С. Лукасевичі, Михайло Дзюбан, Оксана Поритко, Родина Брикович, Василь Колінко, М. і М. Романець, І. і Я. Качанівські, Родина Бартків, М. Прокопович, Ю. Г. Головчак, К. і В. Пак, Микола Гриців, Родина Ігор Заяць, Хор Царя Христа, Митрополичий Хор, Е. і Мар'ян Капії, Д-р Ірена і Пані О. Терлецькі, Хор св. Ів. Хрестителя з Нюарку, Ю. і М. Добоші, Дмитро Шабля, М. і О. Нич.

Двадцять і два американські Приятелі і Знайомі зложили на Служби Божі (Перпетюал Мессес) та кіш квітів від працівників Liberty Federal Savings and Loan Ass'n на домовину Покійного.

Нехай Бог заплатить сторицею Всім, що зложили на слідуючі цілі:

На ТОВАРИСТВО СВ. СОФІЯ — ПАТРІЯРШИЙ ФОНД:

Іван і Ірена Гаврилів	$30.00
Г. і Р. Татарські	30.00
Татарський Аскольд з дружиною	25.00
Татарський Нестор	25.00

На ВИХОВАННЯ СВЯЩЕНИКІВ

Ярослав і Дарія Бойдуники	$20.00
В. і І. Чуми	5.00

Дякуємо Сусідам з нашого бльоку замешкання, що зложили 28.50 дол. на Служби Божі в нашій церкві Царя Христа.

Велика подяка похоронним заведенням ВП. Панства Насевичів у Філядельфії за взірцеве переведення похорону.

Горем прибиті:

ТЕОДОЗІЯ — дружина
АДРІЯН — син з дружиною і дітьми
ІВАН з дружиною — брат

ВОДА НА МОСКОВСЬКИЙ МЛИН

(Закінчення зі ст. 2-ої)

була інвазія Москви в Афганістані. Чомусь не радо говориться про те, що СССР ніколи не важився б напасти збройно на Іран, коли б в Ірані була збройна сила, готова інтервеніювати в хвилині загрози та коли б в Ірані була справжня революція, що змобілізувала б нарід до великих зусиль і великих подвигів. Коли б святець Хомейні не зірвав співпраці з ЗСА, Москва не висилала б своїх дивізій через Афганістан на границі Пакістану і самого Ірану (зі ще одного боку).

Та це ще не все. У зв'язку з очевидним релігійним відродженням у світі, в тому і відродженням ісляму, для СССР постала небезпека приспішеного релігійного відродження і в СССР, яке там уже почалося. Ісламський відтинок міг бути особливо небезпечний для Москви. На жаль, приклад до чого завів релігійний ісламський фанатизм в Ірані, як подають різні джерела, став відстрашуючим чинником для мусулман Таджикістану, Туркестану, Казакстану, тощо.

Ексцеси й прямо аберація ісламського фанатизму Хомейні відкрили багато несподіваних можливостей для большевизму і російського імперіялізму. Москва зручно їх використовує, а коли якась внутрішня сила в Ірані не протиставиться тому, то Іран стоїть перед небезпекою, що врешті-решт йому прийдеться найбільше за це заплатити.

Замість квітів на свіжу могилу, на рідній землі

сл. п. Софії Стефанович Головко,

сестри нашого Друга, проф. **БОГДАНА СТЕФАНОВИЧА**, складаємо 25.00 дол. на Патріярший Фонд.

Юрій і Ярослава ГЕРМАНИ

ПОДЯКА

В сороковий день смерти моєї СЕСТРИ

бл. п.

ОЛЬГИ НЕДІЛЬСЬКОЇ

з дому СЕМІОН

яка по тяжкій недузі померла 21-го лютого 1980 року у Філядельфії, Па., була відправлена СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Рівергед, Лонґ Айленд, Н. Й. За відправи дякую Преп. о. Юрієві Сполітакевичеві.

При тій нагоді складаю велику подяку тим Шляхетним Людям, які в тягу останніх п'ятьох років Її терпінь прийшли з будь якою допомогою: Їх Ексцеленції Кир Василеві Постенові та Високопреподобному о. Прелатові і Митратові Мирославові Харині дякую за те, що своїм авторитетом і впливами допомогли примістити Недужу у Сестер Служебниць на Честнат Гілл у Філядельфії, а Сестрам за опіку над Нею через критичних кілька місяців.

Особливо сердечно дякую докторові Володимирові Чумі, директорові Суспільної Служби при ЗУАДКомітеті, що виклопотав стейтову запомогу і примістив Покійну в „нерсінґ гом" у Філядельфії.

Високопреподобним отцям — о. д-рові Іванові Біляничеві, о. митратові Мирославові Харині, о. радникові Василеві Головінському і — сьогодні вже Покійному — п. Лонґінові Маркову за відправлення Парастасу і інших похоронних молебнів — складаю щиру подяку.

Спасибі Преп. Сестрам та Шановним Знайомим і Приятелям за те, що в часі похоронних обрядів особисто віддали останню прислугу Покійній.

Служби Божі за душу Покійної найняли: Пані О. Слюзарева, п. Мирон Федорів з дружиною, д-р Роман і Ольга Морози, пп. Мирослав і Ольга Довбуші. Велике — спасибі!

Дякую похоронному заведенню Михайла Насевича у Філядельфії за професійну і приязну похоронну обслугу.

Сестра — **НАТАЛІЯ АНДРУСІВ** з чоловіком

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 22-го квітня 1980 року, на 78-му році життя, упокоївся в Бозі

бл. п.

ПЕТРО ВОВЧОК

народжений на Волині, Україна.

ПАРАСТАС в четвер, 24-го квітня 1980 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 25-го квітня 1980 р., о год. 9-ій ранку в українській православній церкві св. Вознесіння, Мейпелвуд, Н. Дж., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.,

про що повідомляє —

похресник — ПЕТРО РАДОМСЬКИЙ
і кума — ОЛЕКСАНДРА РАДОМСЬКА
зі сином СИМОНОМ

17-го КВІТНЯ 1980 р.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого **МУЖА, БАТЬКА І БРАТА**

бл. п. проф.

ПАВЛА ПЛЮВАКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

Блаженнішим Патріярхом і Кардиналом ЙОСИФОМ у Римі, Італія;

В суботу, 9-го червня 1980 р., у церкві св. Константина у Міннеаполісі, Мінн.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

Замість квітів на Його могилу, родина складає:

$50.00	на „Правозахисний Мадрид"
$50.00	на Українську Церкву у Люрді

ІРИНА ПЛЮВАК з РОДИНОЮ

Ділимося сумною вісткою, яка наспіла з України, що дня 29-го березня 1980 року, в Станиславові, несподівано, відійшов у Вічність, на 91-му році життя,

наш Найдорожчий та ніколи Невіджалуваний ТАТО, ДІДУНЬО І ПРАДІДУНЬО

бл. п.

о. ВОЛОДИМИР ВИНЯВСЬКИЙ

Похоронений у Хомякові коло Станиславова, Україна.

У глибокому смутку:

дружина — СОФІЯ
донька — НЕОНІЛЯ ДУБИЦЬКА з чоловіком о. ЮРІЄМ, дітьми та внуками

сини:
ЗЕНОВІЙ з дружиною НАТАЛІЄЮ і синами
ЕВГЕН з дружиною РОЗАЛІЄЮ і сином

в Україні:
син — ЯРОСЛАВ
доньки: МАРІЯ і МАРТА з родинами
та ближча і дальша Родина в Америці і Україні

Ще про видання Історичного атласу України

Вже в найближчому часі появиться історичний атлас України, видання якого протяглося довгий час, бо через брак фондів годі було скорше зреалізувати появу цього важливого видання. Воно має превелике значення пропагандивне для української справи у світі.

Як відомо, ми, українці, не спромоглися досі видати історичний атлас через незрозуміння конечности такого видання, коли інші народи, навіть багато менші за нас, мають атлас вже давно.

Глянувши на якийнебудь атлас історії інших народів, нігде немає згадки й місця української державности взагалі. На деяких мапах історичних атласів IX-X століть знаходимо нашу стару історичну назву Русь, але далі та назва княжої української держави — Русь переходить на інших мапах під назву Россія, що в розумінні західніх істориків означає продовження московської держави, яка має свій початок дійсно щойно від початку XIУ століття, тобто від 1300 року під назвою „Московія". Щойно при кінці XУII століття московський цар Петро I змінив назву московської держави на „Россія".

Помилкове означення московської держави в чужомовних атласах до другої половини XУII століття „Россія", бо самі москалі уживали тоді назву „Московія". Але це фальшування нашої історії і обкрадання українського народу з його минувшини, культури і слави століть старої Руси-України, назва якої колись була „Київська Русь", проводиться систематично росіянами, колишніми москалями.

В совєтських виданнях зручно міняється пізніше назву „Русь" на назву „Русское государство". Після Першої світової війни обставини політичних подій змусили московських загарбників визнати українців за окрему націю, назву „Малоросія" змінити на „Україна" в кордонах окремої держави в рамках так зв. „Соціялістичного Союзу Совєтських Республік", і для пропагандивних цілей запляновано було видання Історичного атласу України в 1960 році.

Однак видання таке донині не появилося і сумнівно чи появиться, бо тоді треба було б показати на мапах, що Київська Русь — це історія українського народу — незалежна держава, яка тоді панувала від високих Карпат по тихий Дон через кілька століть. І всі північно-східні слов'янські племена, з яких пізніше витворився московський народ, були тоді під владою Київської Руси-України!

Таке видання історичного атласу було б пошкодило росіянам у фальшуванні історії Київської Руси. Вони хочуть доказати світові, що Київська Русь — це спільна історія двох „братніх" народів, це одне „Русское государство" під проводом „старшого" брата...

Тому справа Історичного атласу України є необхідна, конечна і повинна бути завершена. Завдяки створеному комітетові видання Історичного атласу України в Чікаґо призбирано частину фондів і матеріял віддано до друку. Однак бракує грошей на відібрання накладу.

Комітет звертається до всіх українців доброї волі, що розуміють конечність появи атласу історії України, прийти з допомогою завершити видання, яке буде до кількох місяців готове. Тому просимо допомогти у формі добровільних датків або зворотної позички. Всі жертводавці одержать даром один примірник. Прізвища всіх жертводавців будуть поміщені на окремій картці в атласі, як також і в пресі.

Пожертви просимо слати на „Самопоміч". 2351 Вест Чікаґо евеню, Чікаґо, Ілл., 60622, конто ч. 21467.

С. Куропась

Приймається зголошення на Літню школу україністики в Гарвардському університеті

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — Чотири курси україністики цьогорічної Літньої школи в Гарвардському університеті триватимуть вісім тижнів: від 23 червня до 15 серпня. Аплікації на прийняття студента треба надіслати не пізніше як до 6-го червня 1980 року.

На початку квітня було вже 58 зголошень: 25 студентів і 33 студенток. Ще є коло 10-15 місць, тому зацікавлені повинні поспішати зі зголошеннями та вписуватись на Гарвардські курси. В минулих дев'яти роках (1971-1979) в літній програмі українських студій взяло участь 570 студентів, в тому понад два десятки не-українців.

На громадському шляху: загальні збори кооперативи „Самопоміч" у Філядельфії

Кожного року у Філядельфії відбувається чимало загальних зборів, бо, як і в інших місцевостях українського поселення, у Філядельфії не бракує різного роду орґанізацій і товариств. Але загальні збори кредитівки „Самопоміч" — це завжди особливе явище вже з уваги на те, що у ньому бере участь багато більше людей, як у будьяких інших зборах. У минулому ці збори бували нераз дуже бурхливі; були й такі, що з уваги на деякі „непорозуміння" не кінчалися того самого дня і впродовж яких були не тільки, гарно висловлюючись, „гарячі дискусії", але теж чвари, сварі і — ніде правди діти — скандали.

Все це, слава Богу, було давно. Сьогодні, завдяки теперішньому проводові кредитівки, „Самопоміч" у Філядельфії може похвалитися справді гарними успіхами в праці й, можливо, саме тому її збори відбуваються у спокійній атмосфері та згідно з правилами демократичного правопорядку.

Саме такий зразковий порядок панував на останніх загальних зборах кредитівки, що відбулися 30-го березня. Учасників з правом голосу було 295, крім того було ще 56 голосів від організацій. Але рівночасно цьогорічні збори дещо відрізнялися від попередніх тим, що листу кандидатів (В. Пушкар, І. Мазепа й Б. Захарчук), що їх подала номінаційна комісія, вибрано аклямацією. Це перший раз за довгий час, що не було другої листи із залі, а це для Філядельфійської кредитівки справді небувале явище. Проте причини вибору тих членів, що були вже в проводі передше, цілком ясні. Кредитівка „Самопоміч" у Філядельфії за теперішньої дирекції росте й розвивається і це за умов, коли інші подібні або навіть більші фінансові установи американського світу переживають одну кризу за другою, а то й банкрутують.

На протязі звітового року майно кредитівки зросло на майже 24% (2,282,552.00 дол.) у порівнянні до попереднього року. Зросли теж позички членам, досягнувши 66.02% уділів, а це головно завдяки довгореченцевим гіпотечним позикам, хоч велику частину цього зросту, як це ствердив голова дирекції інж. І. Мазепа, можна також занести на рахунок інфляції.

У своєму звіті інж. Мазепа підкреслив стабільність кредитівки, її ріст і її працю для громади. Аналізуючи успіхи кредитівки „Самопоміч" за минулий рік і порівнюючи її з іншими подібними установами, голова ствердив, що 1) українці більше щадять, як інші, 2) що вони горді з праці своєї кооперативи, і 3) що вони мають довір'я до теперішнього проводу. Крім того він також звернув увагу на відповідальну фінансову політику кредитівки та ствердив, що всі платні й адміністративні видатки виносять тільки 5.75% доходів, де у чужих установах ці видатки звичайно є 11.8%. Кінчаючи свій звіт, інж. Мазепа підкреслив, що майбутнє кредитівки лежить у руках її членів, і висловив надію, що вони дальше будуть її підтримувати.

Скарбник кредитівки інж. І. Куземський докладно проаналізував її сучасний стан, підкреслюючи, що Кредитівка сьогодні має майже всі права промислового банку, себто може приймати всі роди ощадностей, вести чекові конта тощо. Вона дає собі раду у боротьбі проти інфляції. Рівночасно скарбник подав докладні інформації про обмеження, що їх Федеральний Уряд накладає на кредитівки, і вияснив деякі проблеми, пов'язані з ними. Крім того він вказав на проблему сучасного місця будинку кредитівки у дільниці Льоґан, яка занепадає, і поставив перед зборами питання, чи закупити новий будинок в іншій дільниці, чи старатися закупити сусідні доми і провадити працю дальше в теперішньому місці. Подібно, як і інж. Мазепа, інж. Куземський підкреслив ролю кредитівки у житті українців міста Філядельфії, перераховуючи датки та пожертви, що ця установа дала на прерізні добродійні цілі.

Крім вищезгаданих звітували теж: голова кредитової комісії Роман Ярош та голова контрольної комісії інж. Михайло Караман.

Після звітів були, витримані у діловому тоні, запити та дискусія, вибір членів до керівних органів через аклямацію, як вже було сказано, ухвалення бюджету на 1980 рік та обговорення деяких біжучих справ. Збори закінчено вже традиційною перекускою, що відбулася в залі Спортового Товариства „Тризуб".

Ці річні загальні збори членів Української Федеральної Кооперативи „Самопоміч" у Філядельфії виказали, що ця українська установа не тільки росте і розвивається (її майно під цю пору нараховує майже 12 мільйонів дол.), але вона також певним кроком іде громадським шляхом.

Леонід Рудницький

У Детройті відзначено перші роковини смерти сл.п. д-ра Дениса Квітковського

В неділю 30-го березня в українській православній церкві св. Покрови відправлено Панахиду в першу річницю смерти четвертого Голови Проводу Українських Націоналістів сл.п. д-ра Дениса Квітковського. Панахиду відправив настоятель церкви св. Покрови о. прот. Нестор Столярчук, перед Панахидою виголосивши проповідь на тему: „Де скарб Твій, — там буде й серце Твоє". (Матвій 6,21).

Людина складається з душі і тіла, — говорив священик. — Тіло сл.п. д-ра Дениса Квітковського спочиває там, де він собі вибрав ще за життя: в українському православному пантеоні побіч Церкви-Пам'ятника українського Апостола св. Андрія Певозваного в Бавнд Бруку. Вибрав він це місце тому, що це національний цвинтар українського народу так, як Арлінґтон у Вашінґтоні і зруйнований цвинтар-пантеон на Аскольдовій Могилі в Києві. Спочиває він побіч тих, які підіймали Червону Калину. Могила його є поруч його попередника, сл.п. Олега Штуля-Ждановича.

А де ж перебуває душа? Душа сл.п. Дениса перебуває там, де було ввесь час його серце за життя. Любив він Бога цілим серцем і свою рідну Церкву. Любив він ближнього, як самого себе. Цей „ближній" у широкому розумінні — була батьківщина Україна, а у вужчому — Організація Українських Націоналістів, у якій він був від студентських часів аж останньої хвилини життя. Ціле своє життя він віддав боротьбі за найвищі ідеали, за здобуття самостійної української держави. Смерть застала його під час телефонічної розмови в організаційних справах: „Вічна пам'ять повік незабутньому великому синові України", — закінчив о. протоєрей Столярчук.

Простору церкву св. Покрови заповнили вщерть найближчі друзі, приятелі та українська громада, яка знала д-ра Дениса Квітковського як чесного українського патріота-державника та суспільно-громадського діяча. Під час Панахиди українські та організаційні прапори тримали подруги із Українського Золотого Хреста та друзі з ОДВУ. Гарно співав парафіяльний хор під керівництвом інж. Петра Китастого.

Святкові сходини в залі при церкві св. Покрови і їх програму вела мґр Валентина Мушинська. Промови виголосили ред. Михайло Бажанський і Михайло Мушинський. Відкриваючи програму, мґр Мушинська в кількох словах насвітлила тло святкування.

Редактор Бажанський виголосив промову на тему: „На етапі визвольної боротьби четвертого з черги голови ПУН, сл.п. д-ра Дениса Квітковського". В глибоко змістовній промові прелеґент вірно накреслив пройдений шлях Голови у вирі боротьби на всіх провідних стійках, на яких незабутньому провідникові доводилося працювати. Вже від юних років на рідній зеленій Буковині він звернув на себе увагу, бо був непересічною людиною, яка знала, чого хоче. Він не жив для себе, але для ідеї, яку вибрав, а саме — для ідеї українського націоналізму, бо вірив, що ідеєю українського націоналізму здобудеться найбільший Ідеал: Самостійну Україну. Життєвий шлях Спочилого не був легкий, бо стійки в Організації, на яких він працював, були відповідальні і докраю виснажуючі. Проте на всіх постах у Проводі Організації (ПУН) він давав собі раду та вносив і вкладав до організаційної скарбниці цінні думки, які знаходили схвалення. Його вибрано на восьмому ВЗУН-і заступником голови Проводу Українських Націоналістів, а відтак у короткому часі він став Головою Проводу Українських Націоналістів. На цьому пості д-р Денис Квітковський працював дослівно до останньої хвилини свого земного життя. Будучи Головою Проводу, він був вірним заповідям своїх попередників і завжди змагав до об'єднання українських політичних сил.

Промовець Михайло Мушинський говорив на тему: „Фраґменти з життя сл.п. д-ра Дениса Квітковського", розповівши про свого Близького Друга, з яким мав щастя багато співпрацювати. Обидва вони мали свою ділянку праці в Організації, і часто у співпраці потребували робити всілякі устійнення; тоді вони часто сходилися й вирішували ту чи іншу справу. Михайло Мушинський цитував висловлювані думки сл. п. д-ра Дениса Квітковського до різних справ. Він твердив, що покійний Голова мав характер людини, яка ніколи не заломлювалася, бо навіть тоді, коли жорстока смерть чигала зі всіх закутин, він знаходив у собі силу й бажання цікавитися всіма аспектами українського життя, включно з філософічно-релігійними. Релігія та віра в Бога були основою його життя. Тому не дивно, що його не могли заломати ні румунські тюрми, ні німецькі концтабори. Бо саме віра в Бога та віра в ідею, яким цілковито він віддав своє життя, давали йому силу все перебороти, все перемогти.

Свою промову М. Мушинський закінчив словами О. Олеся:

„В великих людей —
вільний дух
До тіла людського
прикутий...
Їх вабить крила
розгорнути,
Їх кличуть простір, воля,
рух..."

Син сл.п. д-ра Дениса Квітковського проф. Остап Квітковський також говорив на Святкових сходинах про характер свого Батька.

В характері покійного Батька було своє „я", і це його „я" — була його національна творчість, за якою крилася мудрість, відвага і гідність. У есеї „Серед снігів" В. Мороз писав, що Україні потрібно апостолів, а не ситих пристосуванців-реалістів, бо кожний духовий переворот потребує апостолів. Сучасне українське відродження також потребує апостолів. На думку сина, д-р Денис Квітковський був таким апостолом.

Він був завжди готовий на всяку жертву в ім'я великої Ідеї, для якої він присвятив своє життя. Він хотів, щоби ми всі були гідними послідовниками історії великої української нації в боротьбі за свободу. Він вірив, що тут, на еміґрації, всі українці знайдуть спільну мову, вироблять спільний плян дії та об'єднаними силами дадуть допоміжну руку українській нації чи не в останній і вирішальній тепер боротьбі за її існування.

На закінчення Валентина Мушинська прочитала вірш Симоненка:

А якщо впадеш Ти
На чужому полі,
Прийдуть з України
Верби і тополі,
Стануть над Тобою,
Листям затріпочуть,
Тугою прощання
Душу залоскочуть...

В кінці відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено святкові сходини в першу річницю нашої Втрати.

Ярослав Стасик

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЮРІЙ ГАВРИЛІВ, член УНС Відд. 397 ім. св. Ольги у Філядельфії, Па., помер 20-го березня 1980 р. на 79-му р. життя. Нар. 1901 р. в Тустановичах, Дрогобич, Зах. Україна; членом УНС став у 1966 р. Залишив у смутку дружину Теодозію, сина Адріяна, двоє внуків, брата Івана, сестрінку Галину, кузена Ярослава, братову Іванну та ближчу і дальшу родину в Україні, Америці і Німеччині. Похорон відбувся 24 березня на цвинтарі св. Марії у Факс Чейс, Абінґтон, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Нич, секр.

СТЕПАН ЧАЙКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 277 св. Івана Хрестителя в Гартфорді, помер 23 березня 1980 р. на 54-му р. життя. Нар. 1925 р. в Унятичах, пов. Дрогобич; членом УНС став у 1959 р. Залишив у смутку дружину Ірину, дочки — Марту з чоловіком Романом, Галину, сина Андрія, маму і дві сестри в Україні та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 26-го березня 1980 р. на цвинтарі у Ґлястонбури, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!
С. Кравець, секр.

ЕВА ҐЕЛЕТІЙ, членка УНС Відд. 164 ім. М. Грушевського в Бервік, Па., померла 23 березня 1980 р. на 90-му р. життя. Нар. 1881 р. у Вілки, Рава Руська, Україна. Залишила у смутку 4 доньки: Марію, Катерину, Анну і Стеллу, 2 синів: Івана і Франка, 6 внуків і 11 правнуків. Похорон відбувся на укр. цвинтарі свв. Кирила і Методія у Бервік, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Тимко Бутрей, секр.

ЛЬОНГІН МАРКІВ, член УНС Відд. 105 св. Володимира у Філядельфії, Па., помер 25 березня 1980 р. на 70-му р. життя. Нар. 1910 р. в с. Полове, Радехів, Україна; членом УНС став у 1969 р. Залишив у смутку дружину Катерину, сина Евгена з дружиною і двоє внуків. Похорон відбувся 29 березня 1980 р. на цвинтарі св. Марії на Факс Чейс у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ІВАН ОШУСТ, член УНС Відд. 306 ім. Івана Франка у Лінден, Н. Дж., помер 26 березня 1980 р. на 84-му р. життя. Нар. 1896 р. в с. Кнісело, пов. Бібрка, Україна; членом УНС став у 1923 р. Залишив у смутку п'ять сестрінниць: Стефанію, Анну, Марію, Анну і Олену (всі одружені), брата Михайла в Україні та багато приятелів. Похорон відбувся 28 березня на цвинтарі св. Андрія у Бавнд Брук, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Анна Зуйко, секр.

МАРІЯ МАРКОВИЧ, членка УНС Відд. 230 св. Івана Хрестителя в Янґставн, Огайо, померла 26 березня 1980 р. на 86-му р. життя. Нар. 1894 р. в Росохах, Зах. Україна; членкою УНС стала у 1944 р. Залишила у смутку 2 синів: Николу й Івана, і 2 доньки — Катерину і Марію. Похорон відбувся 29 березня 1980 року на цвинтарі Кальварія в Янґставн, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

КАТЕРИНА ҐАЙОВСЬКА, членка УНС Відд. 350 св. Арх. Михаїла в Стемфорд, Конн., померла 14 березня 1980 р. на 83-му р. життя. Нар. 1897 р. в Україні; членкою УНС стала у 1929 р. Залишила у смутку синів Петра і Михайла, доньки Стефанію і Джені, 10 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся 19 березня 1980 р. на цвинтарі Ферфілд Меморіял Парк в Стемфорд, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!
Тома Фінів, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 26-го КВІТНЯ 1980 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Надзвичайні загальні збори Допомогового Т-ва „Дністер" 361 Відд. (членів бенефітового фонду), о год. 2 по пол., в домівці Т-ва, кім. ч. 25 в УНДомі, 140-142 Друга Авеню. Проситься чл. прибути на збори своєчасно, з огляду на важливість нарад — розв'язання бенефітового фонду. якщо на означену годину не буде потрібного кворум, тоді на годину пізніше відбудуться опізнені збори, з важністю усіх прийнятих рішень. — Управа.

НЕДІЛЯ, 27-го КВІТНЯ 1980 р.

БАЙОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 281-ий Відд., о год. 3-ій по пол. в УНДомі, 280 Ave. "E", Bayonne, N.J. Проситься всіх членів прибути. — М. Гісь, секр.